

**KOŃCOWE SPRAWOZDANIE
Z WDRAŻANIA
PROGRAMU WSPÓŁPRACY
INTERREG Polska – Saksonia
2014-2020**

Spis treści

1	IDENTYFIKACJA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z WDRAŻANIA.....	4
2	PRZEGLĄD WDRAŻANIA PROGRAMU EWT (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 14 ust. 3 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)	5
	2.1 System wdrażania programu.....	5
	2.2 Analiza postępu rzeczowego i finansowego.....	5
	2.3 Instrumenty finansowe	6
3	WDRAŻANIE OSI PRIORYTETOWEJ (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	6
	3.1 Przegląd wdrażania.....	6
	3.2 Wspólne wskaźniki i wskaźniki specyficzne dla programu (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	9
	3.3 Cele pośrednie i końcowe określone w ramach wykonania (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) – przedkładane w rocznych sprawozdaniach z wdrażania począwszy od 2017 r.....	17
	3.4 Dane finansowe (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013).....	19
4	PODSUMOWANIE PRZEPROWADZONYCH EWALUACJI (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	25
5	KWESTIE MAJĄCE WPŁYW NA WYKONANIE PROGRAMU I PODJĘTE DZIAŁANIA (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	25
6	STRESZCZENIE PODAWANE DO WIADOMOŚCI PUBLICZNEJ (art. 50 ust. 9 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	27
7	SPRAWOZDANIE Z WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH (art. 46 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	32
8	W STOSOWNYCH PRZYPADKACH POSTĘPY W PRZYGOTOWANIU I WDRAŻANIE DUŻYCH PROJEKTÓW I WSPÓLNYCH PLANÓW DZIAŁANIA (art. 101 lit. h i art. 111 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 oraz art. 14 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)	32
	8.1 DUŻE PROJEKTY	32
	8.2 WSPÓLNE PLANY DZIAŁANIA.....	32
9	OCENA WDRAŻANIA PROGRAMU EWT (art.50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 14 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)	32
	9.1 Ocena przedstawionych informacji z części A i postępów w realizacji celów programu w odniesieniu do każdej osi priorytetowej (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	32
	9.2 Szczególne przedsięwzięcia mające na celu promowanie równouprawnienia płci oraz promowanie niedyskryminacji, a w szczególności wspieranie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, i rozwiązania przyjęte, aby zapewnić uwzględnienie problematyki	

równości płci na poziomie programu EWT i jego operacji (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 14 ust. 4 akapit drugi lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)	34
9.3 Zrównoważony rozwój (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 14 ust. 4 akapit drugi lit. e) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013).....	35
9.4 Sprawozdania dotyczące wsparcia wykorzystanego na cele dotyczące zmiany klimatu (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	36
9.5 Rola partnerów we wdrażaniu programu EWT (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 14 ust. 4 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)	36
10 OBOWIĄZKOWE INFORMACJE I OCENA Z ART. 14 UST. 4 AKAPIT PIERWSZY LIT. A) I B) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1299/2013	37
10.1 Postępy we wdrażaniu planu ewaluacji oraz działań następnych podjętych w związku z ustaleniami dokonanymi w ramach ewaluacji	37
10. 2 Wyniki działań informacyjnych i promocyjnych funduszy polityki spójności prowadzonych w ramach strategii komunikacji	39
11 DODATKOWE INFORMACJE, KTÓRE MOŻNA DOŁĄCZYĆ W ZALEŻNOŚCI OD TREŚCI I CELÓW PROGRAMU EWT (art. 14 ust. 4 akapit drugi lit. a), b), c) i f) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)	41
11.1 Postępy w realizacji zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego, w tym zintegrowanych inwestycji terytorialnych, zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność w ramach programu współpracy	41
11.2 Postępy w realizacji działań mających na celu zwiększenie potencjału instytucji i beneficjentów w zakresie administrowania EFRR i jego wykorzystania	41
11.3 Wkład w strategię makroregionalną i strategię morskie (w stosownych przypadkach).....	42
11.4 Postępy we wdrażaniu przedsięwzięć w dziedzinie innowacji społecznych	42
12 INFORMACJA FINANSOWA NA POZIOMIE OSI PRIORYTETOWYCH I POZIOMIE PROGRAMU (art. 21 ust. 2 i art. 22 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	42
13 INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU	43
14 KWESTIE MAJĄCE WPŁYW NA WYKONANIE PROGRAMU I PODJĘTE DZIAŁANIA — RAMY WYKONANIA (art. 50 ust.2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	44

1 IDENTYFIKACJA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z WDRAŻANIA

CCI	2014TCI6RFCB018
Nazwa programu	Program Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020
Wersja	
Lata sprawozdawcze	2014-2023
Data zatwierdzenia sprawozdania przez Komitet Monitorujący	

2. PRZEGLĄD WDRAŻANIA PROGRAMU EWT (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 14 ust. 3 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

2.1 System wdrażania programu

Wdrażanie programu w latach 2014-2023 przebiegało efektywnie. Program zrealizował wyznaczony mu cel główny, cele szczegółowe oraz wskaźniki docelowe ram wykonania (patrz rozdz. 9.1).

Rozliczanie wydatków przebiegało prawidłowo. W przypadku części projektów wydłużyło się jednak w związku z konsekwencjami pandemii COVID-19. Kontrola wniosków o płatność oraz realizacja płatności przebiegały płynnie dzięki zmodyfikowanym procedurom przekazywania zleceń płatności poprzez platformę elektroniczną.

Zaraportowane przez beneficjentów wartości wskaźników programowych w priorytetach I, II, III i IV pozwoliły na osiągnięcie celów końcowych dla programu wyznaczonych na 2023 r. Wartości te we wszystkich czterech priorytetach są większe niż wartości docelowe wskazane dla programu.

Wartości wskaźników programowych (przedsięwzięć) osiągnięte do końca 2023 r., w stosunku do wartości docelowych zaplanowanych do osiągnięcia na 2023 r. wynoszą:

- w priorytecie I (Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących zachowania, ochrony, promowania dziedzictwa naturalnego i kulturowego): 199 / 189 (wartość docelowa),
- w priorytecie II (Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg): 42,22 km / 25 km (wartość docelowa),
- w priorytecie III (Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących edukacji): 179 / 123 (wartość docelowa),
- w priorytecie IV (Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących współpracy między obywatelami i instytucjami): 640 / 355 (wartość docelowa). Więcej o wskaźnikach programowych i wskaźnikach rezultatu znajduje się w rozdziale 9.1.

W programie w latach 2015-2023 odbyło się łącznie 17 posiedzeń Komitetu Monitorującego (KM). Decyzje KM dotyczyły m.in. ustalenia harmonogramu naborów, wyboru projektów do dofinansowania, zatwierdzenia planu ewaluacji, planu informacji i promocji, powołania Komisji ds. Skarg, zmian do podręcznika programu, zmian w projektach oraz wykorzystania oszczędności.

W trakcie trwania programu odbywały się liczne spotkania instytucji programu, w wyniku których zostały zaktualizowane i uproszczone m.in. procedury dotyczące szybszego i sprawniejszego rozliczania wydatków.

W programie łącznie 15 wnioskodawców złożyło skargi dotyczące oceny i/ bądź wyboru projektu. W przypadku 11 skarg Komisja ds. Skarg podjęła decyzję o ich oddaleniu, 2 skargi nie były rozpatrywane ze względu na naruszenie procedury skargowej (skargi wpłynęły po terminie). W przypadku 2 skarg Komisja zdecydowała o ich uwzględnieniu.

Konferencja inauguracyjna program miała miejsce 15 października 2015 r. w Kliczkowie, natomiast 21 października 2023 r. w Bautzen odbyło się wydarzenie roczne stanowiące podsumowanie Programu współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020 i inauguracyjne Programu współpracy Interreg Polska – Saksonia 2021-2027.

2.2. Analiza postępu rzeczowego i finansowego

W programie odbyły się następujące nabory :

Na **projekt parasolowy** Fundusz Małych Projektów (FMP) – nabór skierowany do określonego podmiotu zgodnie z Dokumentem programu, punkt 2.A.6.I,

Na **projekty flagowe** – 1 nabór w priorytecie III i 1 nabór w priorytecie IV - nabory skierowane do podmiotów, których szkice projektowe zostały pozytywnie ocenione i co do których KM podjął decyzję, by zaprosić ich do złożenia wniosków o dofinansowanie.

Wnioski o dofinansowanie na **projekty regularne** składane były w naborach:

Priorytet I (Wspólne dziedzictwo naturalne i kulturowe) – 3 nabory

Priorytet II (Mobilność regionalna) – 1 nabór

Priorytet III (Edukacja transgraniczna) – 5 naborów

Priorytet IV (Współpraca partnerska i potencjał instytucjonalny) – 3 nabory

Nabory miały miejsce od 2015 r. do 2019 r.

W wyniku pandemii COVID-19 nastąpiła zmiana koncepcji wielu projektów (np. zmiana formy stacjonarnej wydarzeń na formę online). W przeważającej mierze przez to w projektach powstały oszczędności. W 2021 r. KM upoważnił IZ do skorzystania z mechanizmu wynikającego z art. 130 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) nr

1303/2013 z 17 grudnia 2013 r. (z późn. zm.) tj. zwiększonego wykorzystania środków do max. 10% w danym priorytecie. Dzięki temu beneficjenci mieli możliwość, po zatwierdzeniu przez KM, wykorzystania wolnych środków w programie na rozszerzenie zakresu/realizację dodatkowych działań w projektach i otrzymali na ten cel zwiększone dofinansowanie. O dodatkowe środki wnioskowali również beneficjenci projektów, w których wydatki wzrosły znacząco w konsekwencji wojny w Ukrainie (przerwane łańcuchy dostaw, kryzys energetyczny, inflacja).

Łącznie w programie wpłynęło 158 wniosków o dofinansowanie. IZ podpisała umowy z 62 beneficjentami. W wyniku wnioskowanych zmian zostało zawartych 121 aneksów. Aneksy dotyczyły głównie przedłużenia realizacji projektu i/lub zwiększenia dofinansowania.

Wszystkie 62 zakontraktowane projekty zostały zrealizowane. Wdrażanie pierwszego zatwierdzonego przez KM projektu rozpoczęło się w 2015 r. Większość projektów zakończyła się do końca 2022 r., w 2023 r. były realizowane ostatnie 4 projekty. Na realizację projektów dostępnych było 65,8 mln EUR (łącznie w I, II, III i IV priorytecie). Wykorzystanie alokacji na projekty to 63,06 mln EUR, czyli 95,8%.

Informacja dotycząca liczby zrealizowanych projektów w poszczególnych priorytetach znajduje się w rozdziale 3.1.

Stan wykorzystania środków programu (po realokacji środków z priorytetu I i II do priorytetu IV, przeprowadzonej w 2020 r.) przedstawia się następująco:

Priorytet	Wykorzystanie środków (wnioskowane z EFRR) do alokacji (EFRR) w %	Wykorzystanie poświadczone wydatki kwalifikowalne (uwzględnia korekty przy składaniu Roczного Zestawienia Wydatków RZW)	Wnioskowane z EFRR (kwota wnioskowana przez IC uwzględniająca korekty przy składaniu RZW)
Priorytet I	101,04	25,47 mln EUR	21,89 mln EUR EFRR
Priorytet II	99,89	18,69 mln EUR	12,97 mln EUR EFRR
Priorytet III	84,04	9,97 mln EUR	8,52 mln EUR EFRR
Priorytet IV	93,63	22,82 mln EUR	19,67 mln EUR EFRR
Priorytet V (Pomoc techniczna)	102,10	4,94 mln EUR	4,29 mln EUR EFRR

Łącznie wykorzystanie środków w programie (łącznie z Pomocą Techniczną) wynosi 67,34 mln EUR EFRR (kwota wnioskowana z EFRR po uwzględnieniu korekt składanych podczas RZW), co stanowi 96,20% alokacji.

Instytucja Certyfikująca (IC) zadeklarowała we wnioskach o płatność do Komisji Europejskiej (KE) wydatki kwalifikowalne na łączną kwotę 83,55 mln EUR (68,77 mln EUR EFRR – kwota wnioskowana do KE we wnioskach o płatność). Biorąc pod uwagę korekty ujęte w rocznych zestawieniach wydatków RZW (na łączną kwotę wydatków 1,67 mln EUR (1,42 mln EUR EFRR)) faktyczna wartość wydatków zadeklarowanych do KE wynosi 81,88 mln EUR (67,34 mln EUR EFRR).

W 2023 i 2024 roku IC zadeklarowała we wnioskach o płatność do KE kwotę wydatków kwalifikowalnych w wysokości 6,73 mln EUR (6,38 mln EUR EFRR – kwota wnioskowana do KE- w związku ze STEP¹ poziom dofinansowania z EFRR dla wydatków scertyfikowanych w roku obrachunkowym 2023/2024 wzrósł do 100%).

¹ Możliwość opisana w art. 14 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 tj. zwiększenie stopy dofinansowania EFRR za ostatni rok obrachunkowy do 100%.

Kumulatywny cel n+3 wynoszący 70 mln EUR EFRR program zrealizował na poziomie 96,20% co wynosi 67,34 mln EUR EFRR (uwzględniając korekty ujęte w rocznym zestawieniu wydatków).

2.3 Instrumenty finansowe

W ramach programu nie są realizowane instrumenty finansowe.

3 WDRAŻANIE OSI PRIORYTETOWEJ (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

3.1 Przegląd wdrażania

NR IDENTYFIKACYJNY	Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
	Wspólne dziedzictwo naturalne i kulturowe	Beneficjenci zrealizowali łącznie 17 projektów w tym obszarze tematycznym. Projekty – zgodnie z celem szczegółowym tego priorytetu – koncentrowały się na zwiększeniu atrakcyjności obszaru wsparcia, a także świadomym wykorzystaniu potencjału wspólnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Dotyczyły one m.in.: - ochrony i promowania dziedzictwa naturalnego - poprawy stanu infrastruktury kultury - rewitalizacji i zagospodarowania zabytkowych parków pogranicza - ożywienia centrów małych i średnich miast - rewitalizacji i rozwoju infrastruktury turystycznej - zagospodarowania turystycznego pogranicza - budowy ścieżek rowerowych wraz z małą infrastrukturą W 2023 r. WS zatwierdził wnioski o płatność beneficjentów na kwotę ok. 1,6 mln EUR EFRR. Program łącznie zadeklarował do KE wydatki kwalifikowalne w wysokości 25,68 mln EUR (22,07 mln EUR EFRR). Uwzględniając korekty na etapie rocznych zestawień wydatków w wysokości: 0,21 mln EUR (0,17 mln EUR EFRR), kwota zadeklarowanych wydatków wynosi 25,47 mln EUR (21,89 mln EUR EFRR). Do końca 2023 r. beneficjenci zraportowali 199 przedsięwzięć. Cel z ram wykonania programu dla tego priorytetu zakładał osiągnięcie 189 przedsięwzięć. Trudności wspólne dla projektów realizowanych we wszystkich priorytetach są opisane w rozdziale 5.
	Mobilność regionalna	Wszystkie 4 projekty realizowane w tym obszarze tematycznym zakończyły się w latach 2019-2021.

		Projekty dotyczyły poprawy jakości połączeń do przejść granicznych i modernizacji dróg przygranicznych oraz prac planistycznych związanych z budową mostu granicznego. Wszystkie rozliczenia/płatność końcowa nastąpiły w 2021 r. Program łącznie zadeklarował do KE wydatki kwalifikowalne w wysokości 18,70 mln EUR (12,98 mln EUR EFRR). Uwzględniając korekty na etapie rocznych zestawień wydatków w wysokości: 0,0054 mln EUR (0,0046 mln EUR EFRR), kwota zadeklarowanych wydatków wynosi 18,69 mln EUR (12,97 mln EUR EFRR). Już w 2021 r. beneficjenci zraportowali wykonanie wskaźnika programowego (<i>Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg</i>) o wartości 42,22 km. Wartość docelowa wskaźnika z ram wykonania (25 km) została osiągnięta. Trudności wspólne dla projektów realizowanych we wszystkich priorytetach są opisane w rozdziale 5.
	Edukacja transgraniczna	Beneficjenci zrealizowali 16 projektów w obszarze edukacji (w tym jeden projekt flagowy). Projekty miały na celu wzmocnienie powiązania/ rozszerzenie wspólnej polsko-niemieckiej oferty edukacyjnej. Dotyczyły one m.in.: • wspólnej edukacji językowej połączonej z nabyciem umiejętności interkulturowych • popularyzacji kształcenia zawodowego wśród młodzieży polsko-niemieckiego pogranicza • przygotowania uczniów na wyzwania związane z rozwojem transgranicznego rynku pracy w dziedzinie turystyki i kultury • szkoleń w zakresie innowacji i przedsiębiorczości dla szkół i przedsiębiorstw • promocji kształcenia zawodowego wśród młodzieży oraz dostosowania oferty edukacyjnej do zmieniającego się rynku pracy • kształcenia w zakresie ochrony i zrównoważonego korzystania z zasobów naturalnych Ponadto projekty uwarściwiały uczestników na kwestie relacji społecznych i interkulturowych oraz przyczyniały się do pogłębiania wzajemnych relacji i przełamywania barier. W 2023 r. WS zatwierdził wnioski o płatność na kwotę ok. 640 tys. EUR EFRR. Program łącznie zadeklarował do KE wydatki kwalifikowalne w wysokości 10,49 mln EUR (8,96 mln EUR EFRR). Uwzględniając korekty na etapie rocznych zestawień wydatków w wysokości

		0,52 mln EUR (0,44 mln EUR EFRR), kwota zadeklarowanych wydatków wynosi 9,97 mln EUR (8,52 mln EUR EFRR). Do końca 2023 r. beneficjenci zraportowali 179 przedsięwzięć w ramach realizacji projektów w tym priorytecie. Wartość docelowa dla programu (123 przedsięwzięcia) została osiągnięta. Trudności wspólne dla projektów realizowanych we wszystkich priorytetach oraz problemy dotyczące realizacji projektów w tym priorytecie są opisane w rozdziale 5.
	Współpraca partnerska i potencjał instytucjonalny	Beneficjenci zrealizowali 25 projektów (w tym dwa projekty flagowe i projekt FMP). Projekty dotyczyły m.in. • ochrony przed katastrofami • zwalczania transgranicznej przestępczości narkotykowej • gospodarki wodnej oraz działań na rzecz ekologii • organizacji wspólnych wydarzeń kulturalnych • aktywizacji seniorów poprzez szkolenia i wolontariat • wzmocnieniu konkurencyjności lokalnej gospodarki Projekt <i>Fundusz Małych Projektów Interreg Polska – Saksonia 2014-2020</i> wspierał współpracę i integrację mieszkańców, instytucji i organizacji m.in. poprzez: • warsztaty i seminaria tematyczne • wydarzenia kulturalne i edukacyjne • rajdy rowerowe i zawody sportowe • spotkania (np. dzieci i młodzieży, seniorów, urzędników, strażaków, policjantów i prokuratorów) • tworzenie wspólnych opracowań i koncepcji Realizacja projektu FMP rozpoczęła się 01.12.2015 r. a zakończyła 31.12.2022 r. Ostatnie posiedzenie Komitetu Sterującego odbyło się w Łagowie 19.09.2022 r., natomiast 08.12.2022 r. w Jeleniej Górze odbyło się spotkanie z beneficjentami FMP zamykające realizację tego projektu. W FMP do końca 2023 r. wypłacono 3,9 mln EUR EFRR tj. ponad 91% środków dofinansowania z EFRR. W 2023 r. WS zatwierdził w priorytecie IV wnioski o płatność o wartości ok. 1,3 mln EUR EFRR. Program łącznie zadeklarował do KE 23,76 mln EUR wydatków kwalifikowalnych (20,47 mln EUR EFRR). Uwzględniając korekty na etapie rocznych zestawień wydatków w wysokości 0,94 mln EUR (0,8 mln EUR EFRR), kwota zadeklarowanych wydatków wynosi 22,82 mln EUR (19,67 mln EUR EFRR). Do końca 2023 r. beneficjenci zraportowali 640 przedsięwzięć. Wartość docelowa dla programu w tym priorytecie (355 przedsięwzięć) została osiągnięta.

		Trudności wspólne dla projektów realizowanych we wszystkich osiach priorytetowych opisane są w rozdziale 5.
	Pomoc Techniczna	W latach 2014-2023 program zatwierdził 74 wnioski o płatność: • WS – 32 wniosków o płatność, • IZ – 32 wniosków o płatność, • IK – 10 wniosków o płatność. Program łącznie zadeklarował do KE 4,94 mln EUR wydatków kwalifikowalnych (w tym 4,29 mln EUR EFRR).

3.2 Wspólne wskaźniki i wskaźniki specyficzne dla programu (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Właściwe dane znajdują się w Tabelach 1 i 2.

Tabela 1

Wskaźniki rezultatu (według osi priorytetowej i celu szczegółowego); ma zastosowanie także do osi priorytetowej „Pomoc Techniczna”)

Automatycznie z SFC						WARTOŚĆ ROCZNA										Uwagi (w razie potrzeby)
nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023 r.)	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	
I	Poziom atrakcyjności kulturowej i przyrodniczej obszaru wsparcia	%	61,70%	2014	76,70%	61,70%	61,70%	61,70%	61,70%	70,09%	70,09%	70,09%	70,09%	70,09%	64,9%	Wpływ na osiągniętą niższą od docelowej wartość wskaźnika miały czynniki zewnętrzne, które od ostatniego pomiaru (2018 r.) były niekorzystne. Turystyka była sektorem bezpośrednio dotkniętym kryzysem wynikającym z pandemii COVID-19. Pandemia spowodowała znaczne ograniczenia w podróżowaniu, które przyczyniły się do spadku liczby turystów. Ograniczona została m.in. działalność obiektów noclegowych, ogólnodostępnych atrakcji turystycznych jak również lecznictwo uzdrowiskowe. Innymi przyczynami nieosiągnięcia wskaźnika były rosnąca inflacja, w tym ceny paliw. Spowodowały one gorszą kondycję finansową konsumentów, która odbiła się bardzo mocno na sektorze turystyki.
II	Czas przejazdu między miastami w obszarze przygranicznym	[min]	35,5 min	2014	30,2 min	35,5 min	35,5 min	35,5 min	35,5 min	32,8 min	32,8 min	32,8 min	32,8 min	32,8 min	29,6 min.	
III	Stopień powiązania i zróżnicowanie oferty edukacyjnej	%	57,10%	2014	74,70%	57,10%	57,10%	57,10%	57,10%	72,98%	72,98%	72,98%	72,98%	72,98%	68,5%	W ostatnich latach szkoły borykały się z problemem związanym z pandemią COVID-19, w tym przede wszystkim z koniecznością nauczania zdalnego. Na niekorzystną wartość wskaźnika przełożyła się również wojna w Ukrainie. Napływ ukraińskich uczniów do polskich i niemieckich szkół spowodował konieczność organizowania dla nich klas przygotowawczych oraz dostosowania nowych uczniów do polskiego i niemieckiego systemu edukacji. Ponadto rosnąca inflacja spowodowała wzrost wydatków. Powyższe czynniki pozaprogramowe przyczyniły się do zmiany wyzwań i priorytetów sektora edukacji (pilniejsze problemy do rozwiązania niż uczestnictwo w projektach Interreg).
IV	Indeks nastrojów instytucji zaangażowanych w polsko-niemiecką współpracę transgraniczną	%	75%	2014	90,20%	75%	75%	75%	75%	64,02%	64,02%	64,02%	64,02%	64,02%	51,6%	Po roku 2018 (ostatni pomiar) wpływ na niższą wartość wskaźnika docelowego miała pandemia COVID-19. Tymczasowe zamknięcie granic wewnętrznych UE w marcu 2020 roku i wprowadzanie kolejnych obostrzeń w znaczący sposób wpłynęło na różne aspekty życia mieszkańców, w tym na funkcjonowanie gospodarki, rynek pracy czy świadczenie usług publicznych, ale także na poziom wzajemnego zaufania mieszkańców i relacji społecznych. Kolejnym ograniczeniem i przeszkodą we współpracy transgranicznej, mającym wpływ na wartość wskaźnika, była rosnąca inflacja. Wzrastające ceny towarów i usług przełożyły się na żądania płacowe pracowników, co wpłynęło negatywnie na sytuację finansową instytucji. W efekcie pogorszyły się nastroje zarówno instytucji jak i mieszkańców pogranicza. W przypadku samorządów istotnym czynnikiem zwiększającym wydatki w ostatnich latach był również napływ uchodźców z Ukrainy – było konieczne zapewnienie podstawowych usług publicznych dla zwiększonej liczby mieszkańców. Powyższe czynniki przyczyniły się do pogorszenia nastrojów instytucji zaangażowanych transgranicznie co do obecnego stanu współpracy z partnerami z kraju sąsiada, a także do zmiany postrzegania perspektyw współpracy polsko-niemieckiej.

Tabela 2

Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według osi priorytetowej, priorytetu inwestycyjnego); ma zastosowanie także do osi priorytetowych "Pomoc Techniczna")

	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość docelowa (2023 r.)	WARTOŚĆ SKUMULOWANA										
					2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	Uwagi (w razie potrzeby)
Wartość skumulowana – produkty, które mają być zrealizowane poprzez wybrane operacje [prognoza przedstawiona przez beneficjentów]	I.1	Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących zachowania, ochrony, promowania dziedzictwa naturalnego i kulturowego	[szt.]	189	0	0	0	55	126	175	186	203	206	206	
	I.2	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (common indicator)	[szt.]	5145	0	0	0	0	0	0	0	0 ²	0 ¹	0 ¹	
Wartość skumulowana – produkty zrealizowane poprzez operacje [rzeczywiste wykonanie]	I.1	Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących zachowania, ochrony, promowania dziedzictwa naturalnego i kulturowego	[szt.]	189	0	0	0	0	38	79	95	133	158	199	
	I.2	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i	[szt.]	5145	0	0	0	0	154 450	292 398	442 662	451 842	557 112	557 112	

² W programie PL-SN beneficjenci nie przedstawiają prognozy wykonania tego wskaźnika na etapie wnioskowania, a pod koniec realizacji projektu, po wykonaniu działań. Jest to uzasadnione samym charakterem wskaźnika – on sam dotyczy szacowanej przyszłej liczby odwiedzin (a nie realnie osiągniętej w czasie trwania projektu).

		naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (common indicator)													
Wartość skumulowana – produkty, które mają być zrealizowane poprzez wybrane operacje [prognoza przedstawiona przez beneficjentów]	II.1	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (common indicator)	[km]	25	0	0	0	42,82	43,07	43,07	43,07	41,21	41,21	41,21	
Wartość skumulowana – produkty zrealizowane poprzez operacje [rzeczywiste wykonanie]	II.1	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (common indicator)	[km]	25	0	0	0	0	14,49	38,13	42,47	42,22	42,22	42,22	
Wartość skumulowana – produkty, które mają być zrealizowane poprzez wybrane operacje [prognoza przedstawiona przez beneficjentów]	III.1	Liczba uczestników wspólnych systemów kształcenia i szkoleń mających na celu wspieranie zatrudnienia, możliwości edukacyjnych oraz szkolnictwa wyższego i zawodowego ponad granicami (common indicator)	[osoby]	7300	0	0	0	5 330	11 430	14 617	15 967	16 820	16 820	16 820	
	III.2	Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących edukacji	[szt.]	123	0	0	0	60	139	161	172	181	182	182	
Wartość skumulowana – produkty zrealizowane poprzez operacje	III.1	Liczba uczestników wspólnych systemów kształcenia i szkoleń mających na celu	[osoby]	7300	0	0	0	0	5 361	9 998	13 013	18 813	21 097	23 098	

[rzeczywiste wykonanie]		wspieranie zatrudnienia, możliwości edukacyjnych oraz szkolnictwa wyższego i zawodowego ponad granicami (common indicator)													
	III.2	Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących edukacji	[szt.]	123	0	0	0	0	44	66	93	131	141	179	
Wartość skumulowana – produkty, które mają być zrealizowane poprzez wybrane operacje [prognoza przedstawiona przez beneficjentów]	IV.1	Liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach realizowanych w ramach projektów dotyczących współpracy między obywatelami i instytucjami	[osoby]	21720	0	0	0	23 970	28 510	40 338	52 818	107 385	135 677	135 677	
	IV.2	Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących współpracy między obywatelami i instytucjami	[szt.]	355	0	0	1	333	448	459	506	642	652	652	
Wartość skumulowana – produkty zrealizowane poprzez operacje [rzeczywiste wykonanie]	IV.1	Liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach realizowanych w ramach projektów dotyczących współpracy między obywatelami i instytucjami	[osoby]	21720	0	0	0	0	21 976	78 501	99 500	111 416	156 291	176 891	
	IV.2	Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących współpracy między obywatelami i instytucjami	[szt.]	355	0	0	1	1	135	300	399	448	568	640	

Wartość skumulowana – produkty, które mają być zrealizowane poprzez wybrane operacje [prognoza przedstawiona przez beneficjentów]	V.1	Utworzona strona internetowa programu	[szt.]	-	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	V.2	Przeprowadzone ewaluacje w ramach programu	[szt.]	-	0	0	0	1	3	3	3	3	3	4	
	V.3	Liczba pełnych etatów współfinansowanych w ramach pomocy technicznej	Liczba etatów	-	0	6,2	11,2	11,2	11,2	11,4	12,4	12,4	12,4	12,4	
	V.4	Liczba posiedzeń Komitetu Monitorującego	[szt.]	-	0	2	5	7	10	12	14	15	16	17	
Wartość skumulowana – produkty zrealizowane poprzez operacje [rzeczywiste wykonanie]	V.1	Utworzona strona internetowa programu	[szt.]	-	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	V.2	Przeprowadzone ewaluacje w ramach programu	[szt.]	-	0	0	0	1	3	3	3	3	3	4	
	V.3	Liczba pełnych etatów współfinansowanych w ramach pomocy technicznej	Liczba etatów	-	0	6,2	11,2	11,2	11,2	11,4	12,4	12,4	12,4	12,4	
	V.4	Liczba posiedzeń Komitetu Monitorującego	[szt.]	-	0	2	5	7	10	12	14	15	16	17	

3.3 Cele pośrednie i końcowe określone w ramach wykonania (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) – przedkładane w rocznych sprawozdaniach z wdrażania począwszy od 2017 r.

Tabela 3

Informacje na temat celów pośrednich i końcowych określonych w ramach wykonania

Oś priorytetowa	Rodzaj wskaźnika (kluczowe etapy wdrażania, produkt finansowy lub, w stosownych wypadkach, wskaźnik rezultatu)	NR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka miary, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy na 2023 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	Uwagi (w razie potrzeby)
1	produktu	1.1	Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących zachowania, ochrony, promowania dziedzictwa naturalnego i kulturowego	[szt.]	40	189	0	0	0	0	38	79	95	133	158	199	
1	finansowy	1.3	Kwota wydatków, poniesionych przez beneficjentów i scertyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	1 577 653,00	25 529 489,00	0	0	0	1 163 131,26	4 887 093,77	10 144 310,51	15 144 445,74	19 519 000,83	23 493 824,01	25 365 810,19	
2	produktu	2.1	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	[km]	6	25	0	0	0	0	14,49	38,13	42,47	42,22	42,22	42,22	

2	finansowy	2.2	Kwota wydatków, poniesionych przez beneficjentów i scertyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	901 515,00	16 000 000,00	0	0	0	504 508,78	4 205 433,67	13 344 357,96	15 373 363,46	18 696 241,44	18 696 241,44	18 696 241,44	
3	produktu	3.2	Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących edukacji	[szt.]	30	123	0	0	0	0	44	66	93	131	141	179	
3	finansowy	3.3	Kwota wydatków, poniesionych przez beneficjentów i scertyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	676 137,00	11 929 412,00	0	0	0	692 588,52	1 971 342,27	3 621 558,27	6 791 131,18	8 540 923,32	9 840 67,78	10 441 553,12	
4	produktu	4.2	Liczba przedsięwzięć w projektach dotyczących współpracy między obywatelami i instytucjami	[szt.]	50	355	0	0	1	1	135	300	399	448	568	640	
4	finansowy	4.3	Kwota wydatków, poniesionych przez beneficjentów i scertyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	1 352 273,00	23 952 942,00	0	0	0	1 130 655,92	4 480 541,31	9 648 798,82	16 050 280,09	17 813 704,69	20 829 996,62	22 588 350,80	
5	produktu	5.1	Utworzona strona internetowa programu	[szt.]	-	-	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
5	produktu	5.2	Przeprowadzone ewaluacje w ramach programu	[szt.]	-	-	0	0	0	1	3	3	3	3	3	4	
5	produktu	5.3	Liczba pełnych etatów współfinansowanych w ramach Pomocy Technicznej	Liczba etatów	-	-	0	6,2	11,2	11,2	11,2	11,4	12,4	12,4	12,4	12,4	
5	produktu	5.4	Liczba posiedzeń Komitetu Monitorującego	[szt.]	-	-	0	2	5	7	10	12	14	15	16	17	

Państwa Członkowskie przedstawiają skumulowane wartości dla wskaźników produktu. Wartości wskaźników finansowych są skumulowane. Wartości dotyczące kluczowych etapów wdrażania są skumulowane, jeżeli kluczowe etapy wdrażania są wyrażone w postaci liczby lub wartości procentowej. Jeżeli realizacja jest zdefiniowana w sposób jakościowy, należy wskazać w tabeli, czy cele zostały osiągnięte, czy też nie.

W tabeli 3 kwoty wskaźników finansowych 1 pochodzą z wniosków o płatność od IC do KE złożonych do 31.12.2023 r. bez pomniejszenia o kwoty wycofane i wyłączone w rocznych zestawieniach wydatków i obejmują wnioski beneficjentów poświadczane ponownie po wyłączeniu w RZW. Kwoty w tej tabeli różnią się od kwot przedstawionych w innych miejscach w rozdziale 3.1.

3.4 Dane finansowe (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Właściwe dane znajdują się w Tabelach 4 i 5.

Tabela 4

Informacje finansowe na poziomie osi priorytetowej i programu

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Alokacja finansowa osi priorytetowej na podstawie programu [na podstawie tabeli 16 programu]					Dane zbiorcze dotyczące finansowego postępu programu						
Oś priorytetowa	Fundusz	Podstawa obliczenia wsparcia Unii (Całkowite koszty kwalifikowalne lub publiczne koszty kwalifikowalne)	Finansowanie ogółem (EUR)	Stopa dofinansowania (w %)	Całkowite koszty kwalifikowalne operacji wybranych do udzielenia wsparcia (EUR)	Procentowy udział wartości całkowitych kosztów kwalifikowalnych operacji wybranych do dofinansowania w alokacji całkowitych kosztów kwalifikowalnych dla danej osi priorytetowej [kolumna 6/kolumna 4 x 100]	Publiczne koszty kwalifikowalne operacji wybranych do udzielenia wsparcia (EUR)	Całkowite wydatki kwalifikowalne zadeklarowane przez beneficjentów instytucji zarządzającej	Procentowy udział wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych zadeklarowanych przez beneficjentów w alokacji całkowitych kosztów kwalifikowalnych dla danej osi priorytetowej [kolumna 9/kolumna 4 x100]	Liczba wybranych operacji	Całkowite wydatki kwalifikowalne poniesione i zapłacone przez beneficjentów do dnia 31.12.2023 r. i poświadczone Komisji
						Obliczenia			Obliczenia		
Oś priorytetowa 1	EFRR	Ogółem	25 488 312,00	85	28 044 335,91	110,03	27 593 870,30	25 495 026,73	100,03	17	25 469 890,67
Oś priorytetowa 2	EFRR	Ogółem	15 276 471,00	85	19 471 466,33	127,46	19 471 466,33	18 710 163,36	122,48	4	18 690 877,81
Oś priorytetowa 3	EFRR	Ogółem	11 929 412,00	85	12 429 256,73	104,19	12 154 894,16	9 983 566,57	83,73	16	9 967 961,28
Oś priorytetowa 4	EFRR	Ogółem	24 717 648,00	85	25 823 656,70	104,47	25 076 034,71	22 922 296,89	92,76	25	22 815 609,30
Oś priorytetowa 5	EFRR	Ogółem	4 941 182,00	85	5 200 005,53	105,24	5 200 005,53	4 937 569,04	99,93	3	4 937 569,04
Ogółem	EFRR	Ogółem	82 353 025,00	85	90 968 721,20	110,46	89 496 271,03	82 048 622,59	99,64	65	81 881 908,10

W tabeli 4 przedstawiono kwoty zadeklarowane przez beneficjentów do 30.06.2024 r. zliczone z wniosków o płatność po korektach (z wyjątkiem kwot poniżej 250 EUR, wycofanych zarówno we wnioskach do KE jak i w rocznych zestawieniach wydatków). Różnica pomiędzy sumą w kol. 9 i 12 wynika z uwzględnienia ekstrapolowanych korekt finansowych (korekt mających ograniczyć ryzyko rezydualne do poziomu istotności) w wydatkach poświadczonych do Komisji Europejskiej.

Tabela 5

Kumulatywny podział danych finansowych według kombinacji kategorii interwencji (art. 112 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1304/2013)

Oś priorytetowa	Charakterystyka wydatków		Rodzaje kategorii								Dane finansowe			
			1	2	3	4	5	6	7	8	Całkowite koszty kwalifikowalne operacji wybranych do udzielenia wsparcia (w EUR)	Publiczne koszty kwalifikowalne operacji wybranych do udzielenia wsparcia (w EUR)	Łączne wydatki kwalifikowalne zadeklarowane przez beneficjentów instytucji zarządzającej	Liczba wybranych operacji
	Fundusz	Kategoria regionu	Zakres interwencji	Forma finansowania	Wymiar terytorialny	Terytorialny mechanizm wdrażania	Cel tematyczny EFRR/Fundusze Spójności	Temat uzupełniający EFS	Wymiar rodzajów działalności gospodarczej	Wymiar lokalizacji*				
1	EFRR		090	01	03	07	06		15	PL43, PL51, DED2	3 047 732,47	3 035 304,50	2 423 678,75	1
1	EFRR		091	01	02	07	06		15	DED2, PL51, PL43	2 681 749,00	2 681 749,00	2 542 569,76	3
1	EFRR		091	01	02	07	06		24	PL43, DED2	515 634,00	515 634,00	404 079,03	1
1	EFRR		091	01	03	07	06		15	DED2, PL51	685 175,76	648 863,96	596 698,74	1
1	EFRR		092	01	02	07	06		15	PL51, DED2, PL43	6 825 790,73	6 825 790,73	6 434 304,51	2
1	EFRR		092	01	02	07	06		24	PL51, DED2	788 274,44	720 359,16	665 205,72	1
1	EFRR		094	01	02	07	06		15	DED2, PL51, PL43	1 130 120,88	1 130 120,88	871 317,68	2
1	EFRR		094	01	02	07	06		23	PL51, DED2	1 160 697,35	1 160 697,35	1 144 205,96	1
1	EFRR		094	01	02	07	06		24	DED2, PL51, PL43	8 663 918,58	8 330 108,02	8 214 160,70	3
1	EFRR		095	01	02	07	06		24	DED2, PL51, PL43	1 602 818,72	1 602 818,72	1 392 071,10	1

1	EFRR		095	01	03	07	06		15	PL43, DED2, PL51	942 423,98	942 423,98	806 734,78	1
2	EFRR		034	01	03	07	07		12	PL51, DED2	19 471 466,33	19 471 466,33	18 710 163,36	4
3	EFRR		050	01	02	07	10		19	DED2, PL51, PL43	711 540,09	644 771,05	493 405,19	1
3	EFRR		050	01	03	07	10		19	DED2, PL51	451 179,68	451 179,68	265 601,87	1
3	EFRR		052	01	02	07	10		19	PL43, DED2	284 829,85	284 829,85	250 725,67	1
3	EFRR		115	01	02	07	10		19	PL51, DED2	321 368,15	321 368,15	281 829,43	1
3	EFRR		117	01	02	07	10		19	DED2, PL51	1 255 977,09	1 255 977,09	1 229 187,37	2
3	EFRR		117	01	03	07	10		19	PL51, DED2	1 860 335,63	1 759 118,61	1 374 794,56	3
3	EFRR		118	01	02	07	10		18	PL51, DED2	709 135,67	640 145,27	643 361,43	1
3	EFRR		118	01	02	07	10		19	DED2, PL51, PL43	5 105 669,45	5 068 283,34	4 146 455,87	5
3	EFRR		118	01	03	07	10		19	PL51, DED2	1 729 221,12	1 729 221,12	1 298 205,18	1
4	EFRR		087	01	02	07	11		18	DED2, PL51	2 146 204,71	2 146 204,71	2 099 452,55	2
4	EFRR		087	01	02	07	11		22	PL51, DED2, PL43	2 751 595,23	2 751 595,23	2 254 926,25	4
4	EFRR		087	01	03	07	11		22	PL43, PL51, DED2	1 190 907,04	1 122 054,92	1 045 585,01	2
4	EFRR		088	01	02	07	11		24	PL43, DED2	2 143 866,00	2 143 866,00	2 057 892,32	1
4	EFRR		088	01	03	07	11		22	PL51, DED2	607 200,86	566 754,39	549 527,46	1
4	EFRR		119	01	02	07	11		13	DED2, PL51	594 756,07	594 756,07	515 322,63	1
4	EFRR		119	01	02	07	11		18	DED2, PL51, PL43	2 868 126,40	2 868 126,40	2 554 995,11	3
4	EFRR		119	01	02	07	11		19	DED2, PL51	698 194,16	630 229,72	592 697,31	1
4	EFRR		119	01	02	07	11		20	DED2, PL51	1 395 979,02	1 395 979,02	1 219 918,07	1

4	EFRR		119	01	02	07	11		23	PL51, DED2	3 039 179,71	3 039 179,71	2 539 360,10	4
4	EFRR		119	01	02	07	11		24	PL51, DED2	6 726 685,64	6 256 725,14	6 185 077,59	2
4	EFRR		199	01	03	07	11		18	PL51, DED2	295 491,00	295 491,00	188 640,62	1
4	EFRR		119	01	03	07	11		19	DED2, PL51	669 322,54	568 924,08	555 139,08	1
4	EFRR		119	01	03	07	11		24	DED2, PL51	696 148,32	696 148,32	563 762,79	1
5	EFRR		121	01	07	07	PT		18	PL, DED	5 200 005,53	5 200 005,53	4 937 569,04	3
Ogółem	EFRR										90 968 721,20	89 496 271,03	82 048 622,59	65

*Dane podano na podstawie SL2014. W SFC2014 ujęto jeden kod, ze względu na wymagania systemu.

Tabela 6

Skumulowany koszt wszystkich lub części operacji zrealizowanych poza unijną częścią obszaru objętego wsparciem

1	2	3	4	5
	Kwota wsparcia z EFRR (*), jaką przewiduje się wykorzystać na wszystkie operacje realizowane poza unijną częścią obszaru objętego programem lub ich części na podstawie wybranych operacji (w EUR)	Udział całkowitej alokacji finansowej na wszystkie operacje zlokalizowane poza unijną częścią obszaru objętego programem lub na ich część (%) (kolumna 2 / całkowita kwota alokowana na wsparcie z EFRR na poziomie programu *100)	Kwalifikowane wydatki ze środków wsparcia z EFRR poniesione na wszystkie operacje realizowane poza częścią unijną obszaru objętego programem lub ich część, zadeklarowane przez beneficjentów instytucji zarządzającej (w EUR)	Udział całkowitej alokacji finansowej na wszystkie operacje zlokalizowane poza unijną częścią obszaru objętego programem lub na ich część (%) (kolumna 4/całkowita kwota alokowana na wsparcie z EFRR na poziomie programu *100)
Wszystkie operacje poza unijną częścią obszaru objętego programem lub ich część (1)	0,00	0,00%	0,00	0,00

(*) Wsparcie z EFRR ustala się w decyzji Komisji dotyczącej jednośnego programu EWT.

(1) Na podstawie i z zastrzeżeniem pułapów określonych w art. 20 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013.

4. PODSUMOWANIE PRZEPROWADZONYCH EWALUACJI (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

IZ - zgodnie z zatwierdzonym przez KM planem ewaluacji - przeprowadziła następujące badania:

2016 r. – 2017 r.

„Ewaluacja bieżąca procedury naboru, oceny i wyboru projektów w programach współpracy Interreg 2014-2020”. Jego celem była ewaluacja naboru i oceny projektów wraz z kryteriami wyboru w ramach trzech Programów Interreg, w których Polska pełniła rolę Instytucji Zarządzającej (Południowy Bałtyk, Polska - Saksonia oraz Polska – Słowacja) oraz mikroprojektów.

2018 r. – 2019 r.

"Ewaluacja wpływu wdrażanej interwencji na realizację celów szczegółowych programu współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020". Celem ewaluacji było zbadanie stopnia osiągnięcia celów szczegółowych programu, ocena skuteczności działań wdrażanych w ramach wszystkich priorytetów, analiza efektów wdrażanych działań i ich wpływu na życie społeczno-gospodarcze mieszkańców obszaru wsparcia oraz weryfikacja wdrażania przez program polityk horyzontalnych.

„Ewaluacja wdrażania i wpływu Funduszu Małych Projektów na realizację celu IV osi priorytetowej programu współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020”. Ewaluacja dotyczyła oceny sposobu wdrażania oraz rezultatów FMP.

W 2020 r. roku zrezygnowano z przeprowadzenia badania dotyczącego pomiaru wartości dwóch wskaźników rezultatu programu: *1.1 Poziom atrakcyjności kulturowej i przyrodniczej obszaru wsparcia* oraz *4.1 Indeks nastrojów instytucji zaangażowanych w polsko-niemiecką współpracę transgraniczną*. Powodem odstąpienia od realizacji badania była panująca od marca 2020 r. pandemia COVID-19.

W 2023 r. przeprowadzone zostało badanie „Ewaluacja wpływu Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG V A Polska – Saksonia 2014-2020 na obszar wsparcia pogranicza polsko-saksońskiego”. Badanie objęło swoim zakresem również ww. pomiar wskaźników rezultatu programu. Celem ewaluacji była ocena wpływu działań programu na życie społeczno-gospodarcze mieszkańców obszaru wsparcia. W ramach badania dokonano również oceny wpływu FMP na realizację celów określonych dla IV priorytetu programu. Istotnym komponentem badania, wynikającym z przepisów art. 50 ust. 4 rozporządzenia ogólnego, była ocena wdrażania przez program polityk horyzontalnych tj. promowania równości mężczyzn i kobiet, równości szans i niedyskryminacji w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zrównoważonego rozwoju.

Więcej o wynikach ewaluacji znajduje się w rozdziale 9.1 i 10.1.

5. KWESTIE MAJĄCE WPŁYW NA WYKONANIE PROGRAMU I PODJĘTE DZIAŁANIA (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

a) Kwestie mające wpływ na wykonanie programu i podjęte działania

Wyniki audytu systemu za rok obrotowy 2023-2024 są zawarte w Raporcie z kontroli IA. W roku obrotowym 2023-2024 wszczęto 10 audytów operacji w programie, gdzie w 2 audytach stwierdzono nieprawidłowości na łączną kwotę 9 369,26 EUR.

Instytucja Audytowa potwierdziła w audytach systemowych, że system zarządzania i kontroli w latach 2018-2025 funkcjonował i potrzebne były tylko niewielkie usprawnienia. Procentowy łączny poziom błędów dla przeprowadzonych audytów projektów nieznacznie przekroczył 2% w latach 2019-2022 i konieczne było zastosowanie ekstrapolowanej korekty finansowej. Poziom błąd rezydualny w latach 2018-2025 był dopuszczalny i nie przekroczył 2%.

W sumie w ramach programu przeprowadzono 181 audytów operacji, w których nie stwierdzono błędów systemowych. Polscy i saksońscy kontrolerzy przeprowadzili łącznie 88 kontroli na miejscu. Wykryte nieprawidłowości nie miały wpływu na

realizację programu. IZ podejmowała działania naprawcze na bieżąco. IZ przeprowadziła 13 kontroli systemowych u kontrolerów w Polsce oraz w WS, które nie miały charakteru poważnych naruszeń. W ocenie IZ system został zaprojektowany prawidłowo.

W okresie wdrażania programu nie były prowadzone kontrole zewnętrznych organów kontroli (np. ETO, KE).

IZ przeprowadziła coroczną analizę oceny ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych na szkodę UE. W procesie oceny ryzyka udział wzięli także kontrolerzy i WS. IZ nie wprowadziła żadnych zmian do analizy ryzyka zatwierdzonej w 2022 r.

Zasadniczą kwestią mającą wpływ na wykonanie programu od 2020 r. było dopasowanie wdrażania do sytuacji związanej z konsekwencjami pandemii COVID-19, a od 2022 r. wojną w Ukrainie i rosnącą inflacją.

Beneficjenci wskazywali następujące trudności:

- ✓ ograniczenia dotyczące kontaktów międzyludzkich (w tym niepewność dotycząca ograniczeń np. przy organizacji dużych bezpośrednich spotkań),
- ✓ utrudnienia w organizacyjnej pracy nad projektem (np. terminowe przygotowywanie wniosków o płatność), spowodowane brakiem dostępu do dokumentów w pracy zdalnej oraz brakiem personelu (zwolnienia lekarskie),
- ✓ utrudnienia w komunikacji pomiędzy partnerami projektu ze względu na ograniczone możliwości spotkań roboczych w formie bezpośredniej,
- ✓ trudności w zapewnieniu zakładanej ilości uczestników wydarzeń/spotkań projektowych z uwagi na przesunięcia terminów lub zmianę formatu ze spotkania bezpośredniego na formę online, w późniejszym czasie - kumulacją wydarzeń,
- ✓ przenoszenie działań spowodowane brakiem możliwości przewidzenia rozwoju sytuacji pandemicznej,
- ✓ znaczący wzrost cen,
- ✓ wydłużony czas przeprowadzania postępowań przetargowych,
- ✓ długi (nieokreślony) czas oczekiwania np. na zamówione wyposażenie/sprzęt z uwagi na przerwane łańcuchy dostaw.

Jednocześnie w odpowiedzi na te problemy i w wyniku monitoringu, doradztwa i wsparcia:

- Znaczna część beneficjentów złożyła wnioski o zmianę w zakresie zmiany formatu działań. Umożliwiło to organizację zaplanowanych w projekcie działań również w formie online, gdyby sytuacja pandemiczna przedłużała się a wprowadzane obostrzenia nie pozwoliły na formę stacjonarną wydarzeń. W ten sposób uniknięto odwoływania wydarzeń w projektach.
- W części projektów pojawiły się oszczędności wynikające z wcześniejszej zmiany formatu działań na online (brak kosztów wynajmu sal, cateringu itp.). Oszczędności te mogły być wykorzystane przez te projekty na inne rosnące wydatki np. usługi. W przypadku projektów zakończonych, oszczędności wracały do programu i mogły być wykorzystane przez innych beneficjentów na nowe działania (po złożeniu stosownego wniosku o zmiany, jego pozytywnej ocenie i pozytywnej decyzji KM).
- W części projektów beneficjenci wnioskowali o obniżenie realizacji wartości wskaźnika dotyczącego grupy docelowej tj. uczestników warsztatów i innych wydarzeń lub przesunięcie w czasie realizacji wartości docelowej tego wskaźnika.
- Beneficjenci dostosowywali harmonogram działań w projektach i wnioskowali o przedłużenie czasu trwania projektu, aby m.in. w późniejszym czasie zrealizować te wydarzenia, których organizacja w formie zdalnej nie była możliwa lub byłaby mało efektywna oraz aby dokończyć działania w zaplanowanym wymiarze.
- Beneficjenci mogli korzystać czasowo z ułatwień wprowadzonych w programie w związku z pandemią COVID-19:
 - ✓ możliwe wydłużenie okresu realizacji projektów,
 - ✓ możliwe wydłużenie terminów składania wniosków o płatność,
 - ✓ elastyczne podejście do terminów przeprowadzania kontroli na miejscu,
 - ✓ elastyczne podejście do oceny kwalifikowalności wydatków, na które ma wpływ pandemia,
 - ✓ tymczasowe Nielimitowane wnioskowanie o zmiany w projektach dotkniętych bezpośrednio pandemią,

✓ możliwość wyłączenia zasady konkurencyjności w zamówieniach realizowanych w projektach przez polskich beneficjentów (zamówienia w celu przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19).

Pomimo ww. trudności dynamika realizacji programu była dobra. Jeszcze w 2021 r. KM umożliwił zwiększone wykorzystanie pozostałych środków oraz oszczędności w priorytetach, w których beneficjenci złożyli wnioski o zmiany rozszerzające zakres rzeczowy i finansowy projektów. Przyczyniło się to do optymalnego wykorzystania alokacji. Łącznie wykorzystanie środków wynosi 67,34 mln EUR EFRR (kwota wnioskowana z EFRR po uwzględnieniu korekt składanych podczas RZW), co stanowi 96,20% alokacji. Pozostające środki wynikają z oszczędności w projektach, które zakończyły się pod koniec 2022 r./ w 2023 r. Nie było możliwe wykorzystanie tych oszczędności.

W projekcie FMP pandemia spowodowała również konieczność zmian harmonogramów realizacji małych projektów, a w kilkudziesięciu przypadkach – rezygnację z ich realizacji. 42 wnioskodawców wycofało się z realizacji (z 385 zatwierdzonych do dofinansowania). Spowodowało to konieczność zmniejszenia budżetu całego projektu. Przedłużenie realizacji projektu parasolowego FMP o pół roku tj. do 31.12.2022 r. pozwoliło na uelastycznienie terminów realizacji małych projektów, ich pełne rozliczenie oraz osiągnięcie blisko 100% wartości zaplanowanych wskaźników.

Nieprawidłowości wykryte w okresie wdrażania programu 2014-2020 zostały przypisane do odpowiadających im lat obrotowych, od roku 2016/2017 do 2023/2024. Część nieprawidłowości nie przekraczała 250 EUR i zgodnie z art. 122 ust. 2 Rozporządzenia 1303/2013 oraz z uchwałą KM z 21 sierpnia 2017 r. w tej sprawie IZ odstąpiła od ich odzyskiwania.

W przypadku nieprawidłowości, których wartość przekroczyła 250 EUR w danym roku obrotowym, IZ odzyskiwała środki. Wszystkie nieprawidłowości przekraczające tę kwotę zostały odzyskane od beneficjentów poprzez bezpośredni zwrot na konto programowe lub potrącenie z refundacji. Nieprawidłowości te pomniejszyły kwotę zadeklarowaną do KE.

Została zastosowana możliwość z art. 14 ust. 1 Rozporządzenia 2024/795 tj. zwiększenie stopy dofinansowania EFRR za ostatni rok obrotowy do 100%. Zwiększenie dofinansowania dotyczyło wszystkich priorytetów, w których w ostatnim roku obrotowym zadeklarowane były wydatki tj. I, III, IV i V.

b) NIEOBOWIĄZKOWE W ODNIESIENIU DO SPRAWOZDAŃ PODSTAWOWYCH, w przeciwnym razie zostaną zawarte w pkt 9.1 (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) Ocena, czy postępy poczynione w zakresie celów pośrednich są wystarczające, aby zapewnić ich osiągnięcie, wskazanie wszelkich podjętych lub planowanych działań naprawczych (w stosownych przypadkach).

Wyznaczone na koniec 2018 r. cele pośrednie w ramach wykonania programu zostały osiągnięte. Szczegóły zostały zawarte w sprawozdaniu za 2018 r. zatwierdzonym przez KM 10 czerwca 2019 r.

6. STRESZCZENIE PODAWANE DO WIADOMOŚCI PUBLICZNEJ (art. 50 ust. 9 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

1. PROGRAM WSPÓŁPRACY INTERREG POLSKA – SAKSONIA 2014-2020

Obszar wsparcia programu

- po polskiej stronie: podregion jeleniogórski w województwie dolnośląskim oraz powiat żarski w podregionie zielonogórskim (województwo lubuskie)

- po niemieckiej stronie: powiaty Görlitz i Bautzen

Problemy i potencjały obszaru wsparcia

Program obejmuje terytorium położone peryferyjnie w stosunku do głównych ośrodków życia społeczno-gospodarczego województwa dolnośląskiego, województwa lubuskiego i Kraju Związkowego Saksonia. Peryferyjność stanowi jedną z podstawowych barier rozwojowych dla wzrostu gospodarczego, który jest oparty na działalności usługowej i przetwórczo-produkcyjnej.

Głównymi ograniczeniami rozwoju są:

- mała dostępność,
- starzejąca się społeczność i odpływ osób młodych,
- kształcenie niedopasowane do zmieniającego się lokalnego rynku pracy,
- wykluczenie społeczne.

Jednocześnie ten region charakteryzuje się bliskością miejsc o cennych walorach przyrodniczych. Stanowi to duży potencjał dla rozwoju turystyki.

Cel programu

Pogłębienie współpracy dla przezwyciężania barier rozwojowych na pograniczu polsko-saksońskim.

Obszary tematyczne oraz środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR):

1. Wspólne dziedzictwo naturalne i kulturowe – 21,66 mln EUR
17 zrealizowanych projektów

2. Mobilność regionalna – 12,98 mln EUR
4 zrealizowane projekty

3. Edukacja transgraniczna – 10,14 mln EUR
16 zrealizowanych projektów

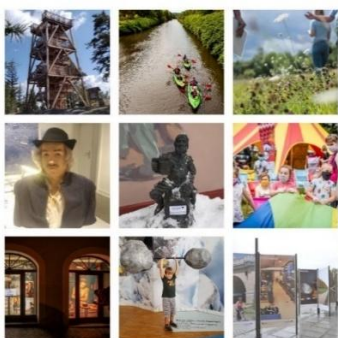
4. Współpraca partnerska i potencjał instytucjonalny – 21,01 mln EUR
25 realizowanych projektów

W programie na realizację projektów dostępnych było 65,8 mln EUR. 62 projekty otrzymały umowy o dofinansowanie. Wykorzystanie alokacji na projekty to 63,05 mln EUR EFRR co stanowi jej 95,83%.

2. PODSUMOWANIE EFEKTÓW PROJEKTÓW

W obszarze wspólnego dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Projekty zrealizowane w tym obszarze tematycznym koncentrowały się na zwiększeniu atrakcyjności obszaru wsparcia, a także świadomym wykorzystaniu potencjału wspólnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego.

Beneficjenci m.in. zorganizowali
76 wydarzeń kulturalnych
i przeprowadzili **46 kampanii reklamowych**.

W wydarzeniach tych uczestniczyło ponad **60 tys. osób**.

Efektom projektów są też **27 wsparte zabytki i obiekty kultury**.

Dzięki projektom mamy na pograniczu **33 km nowych ścieżek rowerowych**.

W obszarze mobilności regionalnej

Projekty dotyczyły poprawy jakości połączeń do przejść granicznych i modernizacji dróg przygranicznych.

W ramach projektów wybudowaliśmy/ zmodernizowaliśmy **42 km dróg o charakterze transgranicznym**.

W obszarze edukacji

Projekty miały na celu wzmocnienie powiązania/ rozszerzenie wspólnej polsko-niemieckiej oferty edukacyjnej.

Beneficjenci projektów zorganizowali ok. **1200 inicjatyw edukacyjnych**. Łącznie uczestniczyło w nich ok. **23 tys. osób**.

W obszarze współpracy transgranicznej

Celem projektów była intensyfikacja instytucjonalnej i partnerskiej współpracy pomiędzy obywatelami i instytucjami na rzecz rozwoju pogranicza.

Beneficjenci zorganizowali łącznie **726 spotkań/ konferencji** wspierających współpracę transgraniczną w różnych obszarach tematycznych (np. współpraca straży pożarnych, przedsiębiorstw, instytucji kultury i zdrowia).

Ponad 90 tys. osób uczestniczyło w tych spotkaniach.

Ponadto beneficjenci z Polski i Saksonii zrealizowali 343 małe projekty (o wartości od 3 tys. do 30 tys. EUR). Były to m.in. warsztaty, seminaria tematyczne, spotkania, wydarzenia kulturalne, edukacyjne, sportowe itp. z uczestnictwem ok. 87 tys. osób.

Różne grupy docelowe projektów

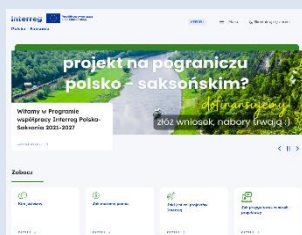
Projekty skierowane były do różnych grup:
m.in. seniorów, przedsiębiorców, służb ratowniczych, osób z niepełnosprawnościami, dzieci, młodzieży, uczniów, artystów, turystów itp.

Szczegółowe informacje o zrealizowanych projektach oraz [album](#) o projektach znajdują się [na stronie programu](#). Na stronie publikujemy również informacje o możliwościach uzyskania dofinansowania w Programie współpracy Interreg Polska – Saksonia 2021-2027 oraz o konsultacjach pomysłów na projekty we Wspólnym Sekretariacie: [strona główna programu](#).

Serdecznie zapraszamy do odwiedzenia profilu programu na FaceBook'u. Informujemy tam m.in. o wydarzeniach organizowanych w programie i w projektach.

plsn.eu

3. PROGRAM INTERREG POLSKA-SAKSONIA 2021-2027

W związku z nową edycją programu na lata 2021-2027 podjęliśmy w programie liczne działania informacyjne, między innymi:

- informowaliśmy o bieżących pracach Grupy Roboczej Programu Interreg Polska – Saksonia 2021-2027 i ich wynikach
- opublikowaliśmy Raport z konsultacji publicznych programu
- informowaliśmy o założeniach nowego programu podczas spotkania informacyjnego w Euroregionie Sprewa – Nysa – Bóbr w Żarach
- informowaliśmy o głównych założeniach programu na spotkaniu informacyjnym w Industrie- und Handelskammer w Görlitz
- rozpoczęliśmy indywidualne konsultacje koncepcji projektów w programie 2021-2027
- prowadziliśmy promocję programu na szeroką skalę: na stronie internetowej [nowa strona programu](#); na profilu programu na Facebooku <https://www.facebook.com/profile.php?id=100064929397212>; w Programie 2 Polskiego Radia podczas audycji „Ekspres jedyński” poświęconej programowi i emitowanej 20 września 2023 r. o godz. 15:40; w prasie ogólnopolskiej w tygodniku „Rzeczpospolita”: wydanie z 21 marca 2023 r., artykuł „Dotacje na rzecz ekologii i współpracy Polski i Saksonii”; w regionalnej dolnośląskiej Telewizji internetowej Echo24: https://echo24.tv/pl/757_programy/859_rozmowa/67014_interreg-polska-saksonia-podsumowanie-dzialan-dobre-praktyki.html

Wzięliśmy także udział w kampanii zorganizowanej przez Komisję Europejską **#GetToKnowInterreg**: <https://www.facebook.com/EURegioInterreg/videos/1001068231021556/>. O założeniach programu 2021-2027

informowaliśmy także biorąc udział w wydarzeniach partnerów zewnętrznych, np. w obchodach Dnia Europy 2023 organizowanych we Wrocławiu przez Przedstawicielstwo KE we Wrocławiu czy w Polsko-Niemiecko-Czeskim Forum Kooperacji Firm w Jeleniej Górze. Publikowaliśmy także artykuły na łamach czasopism branżowych, m.in. w biuletynie Funduszy Europejskich w Polsce wydawanym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej „eFEkty” w numerze styczniowym o projekcie „Pogranicze bezpieczne dla seniorów” [eFEkty Biuletyn Funduszy Europejskich w Polsce \(funduszeuropejskie.gov.pl\)](https://funduszeuropejskie.gov.pl) oraz wrześniowym o projekcie „EnergyTransPolSax” jako przykładach dobrych praktyk: „eFEkty” – biuletyn Funduszy Europejskich w Polsce (funduszeuropejskie.gov.pl) oraz w magazynie „w Centrum” wydawanym kwartalnie przez Centrum Projektów Europejskich.

- zorganizowaliśmy pierwszą Giełdę partnerów programu 2021-2027. Było to spotkanie towarzyszące wydarzeniu rocznemu, na którym oficjalnie zakończony został program 2014-2020.

Serdecznie zapraszamy do odwiedzania serwisu internetowego i profilu programu w mediach społecznościowych! Zachęcamy do aktywnego udziału w życiu programu. Jesteśmy otwarci na współpracę z Państwem. Zapraszamy do dzielenia się z nami informacjami o interesujących przedsięwzięciach na pograniczu polsko-saksońskim. Chętnie o tym napiszemy!

INTERREG POLSKA - SACHSEN
2021-2027

Sprawozdania z wdrażania programu jest dostępne na stronie internetowej programu: <https://plsn.eu/raporty/>

7. SPRAWOZDANIE Z WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH (art. 46 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Nie dotyczy

8. W STOSOWNYCH PRZYPADKACH POSTĘPY W PRZYGOTOWANIU I WDRAŻANIE DUŻYCH PROJEKTÓW I WSPÓLNYCH PLANÓW DZIAŁANIA (art. 101 lit. h i art. 111 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 oraz art. 14 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

8.1 DUŻE PROJEKTY

Nie dotyczy

8.2 WSPÓLNE PLANY DZIAŁANIA

Nie dotyczy

9 OCENA WDRAŻANIA PROGRAMU EWT (art.50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 14 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

9.1 Ocena przedstawionych informacji z części A i postępów w realizacji celów programu w odniesieniu do każdej osi priorytetowej (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

W ramach I priorytetu **Wspólne dziedzictwo naturalne i kulturowe** wyznaczona na 2023 r. jako cel końcowy wartość wskaźnika programowego (przedsięwzięcia) została osiągnięta (199 przedsięwzięć na 189).

Osiągnięta **wartość wskaźnika rezultatu pn. Wzrost atrakcyjności kulturowej i przyrodniczej obszaru wsparcia** w stosunku do wartości docelowej (na 2023 r.) wygląda następująco: **64,9 % na 76,7%**.

Wpływ na osiągniętą niższą od docelowej wartość wskaźnika miały czynniki zewnętrzne, które w ostatnich latach były wyjątkowo niekorzystne. Turystyka była jednym z sektorów bezpośrednio dotkniętych kryzysem wynikającym z pandemii COVID-19. Pandemia spowodowała ciągle zmieniające się ograniczenia w podróżowaniu, które przyczyniły się do spadku liczby turystów. Ograniczona została m.in. działalność związana z prowadzeniem obiektów noclegowych, ogólnodostępnych atrakcji turystycznych jak również lecznictwo uzdrowiskowe. Innymi przyczynami nieosiągnięcia wskaźnika były rosnąca inflacja, w tym ceny paliw. Spowodowały one gorszą kondycję finansową konsumentów, która odbiła się bardzo mocno na sektorze turystyki.

W II prioryecie **Mobilność regionalna** wraz z wartością 42,22 km została osiągnięta wartość wskaźnika programowego wyższa niż wartość docelowa (25 km). Dzięki działaniom w tym prioryecie poprawiła się jakość połączeń drogowych do przejść granicznych i **skrócił się czas przejazdu między miastami w obszarze przygranicznym (wskaźnik rezultatu)**. Wartość ta wyniosła 29,6 min. (wartość docelowa to 30,2 min.).

W III prioryecie **Edukacja transgraniczna** osiągnięta wartość wskaźnika wynosi 179 przedsięwzięć i przekracza tym samym wartość określoną na koniec 2023 r. (123 przedsięwzięcia).

Osiągnięta wartość wskaźnika rezultatu tj. Zróżnicowanie oferty edukacyjnej i powiązanie jej w kontekście współpracy polsko-niemieckiej wynosi 68,5 % (wartość docelowa to 74,7%).

Niższa wartość wskaźnika w porównaniu z wartością docelową wynika z faktu, iż w ostatnich latach szkoły borykały się z problemem związanym z pandemią COVID-19, w tym przede wszystkim z koniecznością nauczania zdalnego (fizyczna nieobecność uczniów). Na niekorzystną wartość wskaźnika przełożyła się również sytuacja geopolityczna związana z wojną w Ukrainie. Napływ ukraińskich uczniów do polskich szkół spowodował konieczność organizowania dla nich klas przygotowawczych oraz dostosowania nowych uczniów do polskiego systemu edukacji – instytucje oświatowe nie mogły przez to poświęcić wystarczająco dużo czasu na projekty Interreg. Ponadto rosnąca inflacja, a tym samym zwiększone żądania płacowe pracowników, spowodowały wzrost wydatków wśród pracodawców/instytucji. Powyższe czynniki pozaprogramowe przyczyniły się do zmiany stojących przed nimi wyzwań i priorytetów (pilniejsze problemy do rozwiązania niż uczestnictwo w projektach Interreg), jak również do pogorszenia ich nastrojów co do obecnego i przyszłego stanu współpracy z partnerami z kraju sąsiada.

W ramach IV priorytetu **Współpraca partnerska i potencjał instytucjonalny** również został osiągnięty cel końcowy dotyczący wykonania wskaźnika programowego (640 przedsięwzięć na 355).

Osiągnięty wskaźnik produktu pokazuje wyraźnie, że wiele instytucji obszaru pogranicza ze sobą współpracuje, realizując cel szczegółowy tego priorytetu, tj. intensyfikują współpracę instytucjonalną i partnerską pomiędzy obywatelami i instytucjami we wszystkich obszarach życia publicznego.

Planowana wartość końcowa wskaźnika rezultatu **Indeks nastrojów instytucji zaangażowanych w polsko-niemiecką współpracę transgraniczną** (90,2%) w prioryecie IV, nie została osiągnięta, indeks ten spadł poniżej wartości bazowej, tj. z 75% do 51,6%. Po roku 2018 wpływ na niższą wartość wskaźnika docelowego miała pandemia COVID-19. Zarówno Polska jak i Niemcy zostały nią poważnie dotknięte, a jej skutki w znacznym stopniu dotknęły również społeczność pogranicza. Tymczasowe zamknięcie granic wewnętrznych UE w marcu 2020 r. w celu powstrzymania rozprzestrzeniania się koronawirusa i wprowadzanie kolejnych obostrzeń w znaczący sposób wpłynęło na różne aspekty życia mieszkańców polsko-saksońskiego pogranicza, w tym na funkcjonowanie gospodarki, rynek pracy czy świadczenie usług publicznych, ale także na poziom wzajemnego zaufania mieszkańców i relacji społecznych. Kolejnym ograniczeniem i przeszkodą we współpracy transgranicznej, mającym wpływ na wartość wskaźnika, była rosnąca inflacja, która okazała się trwalsza niż pierwotnie zakładano. Wzrastające ceny towarów i usług przełożyły się na żądania płacowe pracowników, co wpłynęło negatywnie na sytuację finansową instytucji. W efekcie pogorszyły się nastroje zarówno instytucji jak i mieszkańców pogranicza. W przypadku samorządów istotnym czynnikiem zwiększającym wydatki w ostatnich latach był również napływ uchodźców z Ukrainy – było konieczne zapewnienie podstawowych usług publicznych dla zwiększonej liczby mieszkańców. Ponadto w ostatnich latach obserwuje się generalną tendencję do pogarszania nastrojów w społeczeństwach ze względu na liczne sytuacje kryzysowe, makrotrendy polityczne i społeczne. Powyższe czynniki przyczyniły się do pogorszenia nastrojów instytucji zaangażowanych we współpracę transgraniczną, a także do zmiany postrzegania perspektyw tej współpracy. Wskaźnik jest bardzo wrażliwy na czynniki zewnętrzne/ pozaprogramowe i odzwierciedla niestabilność trendów społecznych lepiej niż wyniki programu.

Biorąc pod uwagę osiągnięte wartości wskaźników programowych i mimo nieosiągnięcia założonych wartości wskaźników rezultatu w trzech priorytetach należy uznać, że zarówno cel główny programu:

Pogłębienie współpracy dla przezwyciężania barier rozwojowych na pograniczu polsko-saksońskim

jak i cele szczegółowe:

Zwiększenie atrakcyjności obszaru wsparcia poprzez utrzymanie i świadome wykorzystanie potencjału wspólnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego,

Poprawa jakości połączeń drogowych do przejść granicznych,

Wzmocnienie powiązania i rozszerzenie wspólnej polsko-niemieckiej oferty edukacyjnej,

Intensyfikacja instytucjonalnej i partnerskiej współpracy pomiędzy obywatelami i instytucjami we wszystkich obszarach życia społecznego na rzecz rozwoju obszaru pogranicza)

zostały osiągnięte. Przyczyniły się do tego zrealizowane w ramach programu projekty, które wpisywały się w cele szczegółowe.

Przeprowadzone badanie ewaluacyjne w 2023 r. wskazuje, że program przyczynił się do rozwoju i pogłębienia współpracy pomiędzy Polską a Saksonią, jak również do znoszenia barier pomiędzy społecznościami po obydwu stronach granicy. Największe korzyści odnotowane zostały w obszarach dotyczących kontaktów międzyludzkich, współpracy instytucji, kultury i dziedzictwa oraz edukacji. Realizacja projektów przyczyniła się do niwelowania przede wszystkim bariery wynikającej z różnic kulturowych. Program przyczynił się również w dużym stopniu do przełamywania stereotypów, zniesienia barier psychologicznych/mentalnych oraz wynikających z zaszczości historycznych. Również realizacja małych projektów (w ramach projektu FMP) w dużym stopniu przełożyła się na realizację celów programu. Zgodnie z przeprowadzonym badaniem można stwierdzić, że FMP jest instrumentem odgrywającym istotną rolę dla społeczności lokalnych. Małe projekty mają szczególnie duże znaczenie na poziomie lokalnym, gdyż przyczyniają się do zacieśniania kontaktów sąsiedzkich i przezwyciężania stereotypów.

Ponadto w kontekście realizacji celów programu istotne znaczenie miały działania informacyjno-promocyjne oraz szkolenia. Dzięki nim zainteresowanie programem było duże, co przełożyło się pozytywnie na liczbę i jakość składanych wniosków.

Należy podkreślić, że realizacja programu przebiegała w prawidłowy sposób. Zaistniałe trudności były rozwiązywane poprzez niezwłoczne poszukiwanie skutecznych rozwiązań i uproszczeń oraz ich wdrażanie (patrz rozdział 5).

9.2 Szczególne przedsięwzięcia mające na celu promowanie równouprawnienia płci oraz promowanie niedyskryminacji, a w szczególności wspieranie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, i rozwiązania przyjęte, aby zapewnić uwzględnienie problematyki równości płci na poziomie programu EWT i jego operacji (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 14 ust. 4 akapit drugi lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Wpływ projektów na równość szans i niedyskryminację, a także równouprawnienie płci był badany na etapie oceny formalno-administracyjnej. Wnioskodawcy wyraźnie podkreślali przestrzeganie ww. zasady w przypadku doboru uczestników projektów (grup docelowych), podczas przeprowadzenia działań w projekcie (w tym organizowanych wydarzeń) oraz przy informacji i promocji.

Partnerzy projektów tworzyli podczas realizacji swoich przedsięwzięć takie warunki, by każdy bez względu na płeć, wiek, miejsce zamieszkania, wyznanie, orientację seksualną, czy niepełnosprawność mógł bez przeszkód uczestniczyć w projekcie. Dotyczy to również zatrudniania personelu projektu. W efekcie wprowadzonego w 2017 r. do podręcznika programu szczegółowego opisu dotyczącego realizacji polityk horyzontalnych (ze szczególnym uwzględnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami) wnioskodawcy uwzględniali ponadto szczególne potrzeby osób niepełnosprawnych przy:

- przygotowaniu zasobów cyfrowych, materiałów drukowanych

- budowie lub modernizacji infrastruktury
- organizacji spotkań i wydarzeń

Na kwestię tę wnioskodawcy i partnerzy projektów byli wielokrotnie uwrażliwiani również podczas spotkań informacyjnych oraz warsztatów dotyczących przygotowania wniosków o dofinansowanie i realizacji projektów.

Przestrzeganie przez beneficjentów realizacji ww. zasady było również badane na etapie kontroli wydatków, podczas rozmów/wywiadów z beneficjentami oraz poprzez weryfikację przekazanych materiałów audiowizualnych dotyczących działań realizowanych w projektach.

Przykłady realizacji zasady dostępności w projektach:

- 1) *Park Mostów* (priorytet I): Rewitalizowana w ramach projektu infrastruktura, w tym zaplecze sanitarne i odpowiednio zagospodarowane tereny zielone sprzyjają integracji społecznej oraz umożliwiają swobodne korzystanie z walorów przyrodniczych miasta osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
- 2) *Park Mużakowski – ochrona, rozwój i promocja europejskiego dziedzictwa kultury* (priorytet I): Przykład strony internetowej dostosowanej do osób niedowidzących – www.park-muzakowski.pl.
- 3) *Partnerzy z kulturą* (priorytet IV): Wszystkie wydarzenia były bezpłatne. Rezerwacja udziału odbywała się za pomocą formularza rejestracyjnego z możliwością rezerwacji miejsca dla osoby niepełnosprawnej. Tematyka wydarzeń kulturalnych dotyczyła również równości szans i niedyskryminacji, które były bezpośrednio tematami przewodnimi artystycznych działań realizowanych w projekcie. Przykładem promującym wartości niedyskryminacji był spot reklamowy festiwalu PESTKA 2018, w którym występowały osoby z zespołem Downa.
- 4) *Zachowanie i promowanie walorów geologicznych Łuku Mużakowa i moreny polodowcowej Zielonego Lasu oraz zaktywizowanie współpracy miast Żary i Weißwasser* (priorytet I): zwiększenie dostępności do atrakcji turystycznych poprzez wykonanie przystanków turystycznych przy trasach wlotowych do Weißwasser oraz Żar oraz przystanka przy Zielonym Lesie w Żarach. Przystanki turystyczne mają charakter parkingu z miejscami postojowymi (w tym dla osób niepełnosprawnych) wraz z miejscem odpoczynku.
- 5) Niektóre mikroprojekty realizowane w ramach projektu parasolowego FMP były adresowane bezpośrednio do osób z niepełnosprawnościami. Przykładem są mikroprojekty *Polsko-niemieckie warsztaty plastyczno-przyrodnicze dla osób niepełnosprawnych* oraz *Polsko-niemieckie warsztaty rękodzieła dla osób niepełnosprawnych*.

9.3 Zrównoważony rozwój (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 14 ust. 4 akapit drugi lit. e) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Wpływ projektów na zrównoważony rozwój był badany na etapie oceny formalno-administracyjnej. Wszystkie projekty wykazały pozytywny wpływ, w nielicznych wypadkach był on neutralny. Wnioskodawcy przestrzegali zasady zrównoważonego rozwoju np. planując spotkania robocze poprzez ograniczenie ilości spotkań bezpośrednich, wybór zbiorowych środków transportu, preferowanie komunikacji mailowej lub np. poprzez Skype lub platformę Zoom.

Pandemia COVID-19 poprzez ograniczenia w podróżowaniu i w kontaktach międzyludzkich dodatkowo pogłębiła tę tendencję. Znaczna ilość spotkań była organizowana w formie online. Ponadto beneficjenci ograniczali liczbę materiałów drukowanych wykorzystywanych dla promocji projektów na rzecz mediów elektronicznych (strony internetowe, media społecznościowe), również poprzez udostępnianie opracowanych w projekcie materiałów w formie cyfrowej.

Część projektów w sposób bezpośredni, w ramach działań projektowych, promowała zasadę zrównoważonego rozwoju. Poniżej przykłady takich projektów:

- *NEYMO-NW – Lausitzer Neiße/Nysa Łużycka – Modelowanie klimatyczne i hydrologiczne, analiza i prognoza zasobów wodnych w warunkach niskich wód*: Realizacja projektu przyczyniała się do optymalizacji i poprawy ochrony zasobów wodnych w zlewni Nysy Łużyckiej na rzecz realizacji zobowiązań nałożonych przez europejską dyrektywę wodną poprzez budowę Transgranicznego Wirtualnego Centrum Informacji o zasobach wodnych (TWCiW).

- *CLIMATIC TOWN – Energetyczna Rewitalizacja Miast*: Realizacja projektu zakładała wsparcie przedstawicieli władz samorządowych w zakresie planowania i poprawy efektywności energetycznej w miastach, jak również praktycznych rozwiązań dotyczących oszczędzania energii i redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz pozyskiwania i efektywnego wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

- *REVIVAL! – Rewitalizacja historycznych miast Dolnego Śląska i Saksonii*: Zasadniczym celem projektu było ożywienie i wzmocnienie centrów małych i średnich miast w obszarze wsparcia. Jednym z ważnych oczekiwanych długofalowych

efektów projektu było ograniczenie procesu „rozlewania się” miast na peryferie. Partnerzy projektu zwracali uwagę, że wzmocnienie pozycji śródmieść ma pozytywne ekologiczne efekty, ponieważ ograniczy to inwestycje mieszkaniowe oraz usługowe w obszarze pozbawionym zabudowy. Dzięki zwartej strukturze osiedli powinien zostać zredukowany ruch drogowy.

- *Edukacja w celu zachowania starych saksońskich i polskich odmian owoców w regionie przygranicznym* to projekt, w którym podjęto temat występowania tradycyjnych sadów owocowych oraz zachowania ich różnorodności odmianowej. Projekt na podstawie zebranych danych opracował katalog działań w zakresie ochrony, zachowania, rozmnażania, pielęgnacji i trwałego korzystania z drzewostanów.

- *Sieć edukacji żywieniowej dla zrównoważonego rozwoju Euroregionu Nysa* to projekt podejmujący tematykę zdrowego żywienia i niemarnowania jedzenia. W wymianie doświadczeń fachowcy z Polski i Saksonii przygotowali materiały edukacyjne, z których można skorzystać na specjalnie w tym celu utworzonej platformie edukacyjnej. Utworzone oraz wyposażone Centra Żywienia prowadzą zajęcia edukacyjne dla uczniów z tego zakresu.

9.4 Sprawozdania dotyczące wsparcia wykorzystanego na cele dotyczące zmiany klimatu (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Działania związane z dostosowaniem do zmian klimatu, a także prewencją i zarządzaniem na wypadek klęsk żywiołowych i katastrof wspierał priorytet IV dot. Współpracy partnerskiej. Poniżej przykłady projektów realizujących te cele:

- *TRANSGEA - Transgraniczna współpraca w zakresie lokalnych działań adaptacyjnych do zmian klimatu*: Celem projektu było przygotowanie obszaru przygranicznego Polski i Saksonii do nadchodzących zmian klimatu na poziomie lokalnym poprzez koordynację współpracy w dziedzinie ekologii pomiędzy instytucjami oraz społeczeństwem. Partnerzy wypracowali wspólne podejście metodyczne do oceny wrażliwości obszaru transgranicznego na zachodzące zmiany klimatu. Powstała m.in. mapa wrażliwości dla wybranych sektorów gospodarki narodowej oraz katalog działań adaptacyjnych z przykładami dobrych praktyk możliwymi do zastosowania w obszarze wsparcia. Ponadto partnerzy projektu wykonali liczne przykłady mikroadaptacji. Stanowią one propozycję prostych i niskobudżetowych działań i dzięki którym społeczność lokalna może podjąć inicjatywę przeciwdziałania negatywnym skutkom obserwowanych i spodziewanych zmian klimatu.

WIKT – Wsparcie działań na rzecz ochrony klimatu w regionie transgranicznym: Partnerzy wyznaczyli 3 cele - wypracowanie materiałów wspierających ochronę klimatu i bioróżnorodność dla potrzeb instytucji i mieszkańców, wspieranie kompetencji samorządów lokalnych regionu wsparcia w zakresie dbania o klimat, podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie ochrony klimatu i bioróżnorodności. Rezultaty osiągnięte w projekcie WIKT stanowią uzupełnienie efektów projektu TRANSGEA.

Dla pszczoł – współpraca transgraniczna na rzecz zachowania dzikich zapylaczy to polsko-saksońska inicjatywa będąca reakcją na dramatyczny spadek liczby owadów zapylających obserwowany w ostatnich latach na całym świecie, w tym na obszarze pogranicza. Pszczoły pełnią kluczową rolę w zachowaniu bioróżnorodności, a także odpowiadają za zapylanie ponad 85% gatunków roślin wykorzystywanych przez człowieka. Projekt był odpowiedzią na ten problem, poprzez działania edukacyjne i informacyjne oraz tworzenie na obszarze wsparcia przestrzeni przyjaznych dla zapylaczy.

Kom(m)ando – Wspólna ochrona przed skutkami zmian klimatu to projekt, którego głównym celem było zwiększenie możliwości transgranicznego wsparcia w zakresie kontroli klęsk żywiołowych ze szczególnym uwzględnieniem konsekwencji zmian klimatycznych. Pomogły w tym przygotowane systemy ostrzegawcze, wyposażenie jednostek, wspólne ćwiczenia straży pożarnych oraz szkolenia i kampanie uwrażliwiające mieszkańców na zagrożenia dla środowiska spowodowane anomaliami pogodowymi.

9.5 Rola partnerów we wdrażaniu programu EWT (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 14 ust. 4 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Zgodnie z art. 5 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. partnerzy we wdrażaniu programu brali udział m.in. poprzez uczestnictwo w pracach KM. Byli oni reprezentowani przez:

1. Partnerów regionalnych i lokalnych i inne instytucje publiczne – tę funkcję pełnił Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa, Euroregion Neisse Stowarzyszenie Zarejestrowane;
2. Partnerów gospodarczych i społecznych – tę funkcję pełnił Izba Przemysłowo-Handlowa w Dreźnie oraz Niemiecki Związek Związków Zawodowych, oddział Saksonia;
3. Właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie – tę funkcję pełnił Fundacja Ekorozwoju FER oraz Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych.

Wszyscy partnerzy byli członkami KM z prawem głosu. Służyli również KM jako głos doradczy w dziedzinach, które reprezentują, podczas podejmowania ważnych decyzji dotyczących zarówno wdrażania programu i zasad programowych, jak i wyboru projektów.

Instytucje te na zasadach pełnoprawnych uczestniczyły w dyskusjach i decydowaniu o kwestiach istotnych z punktu widzenia wdrażania programu (tworzenie lub zmiany dokumentów programowych jak np. Podręcznika programu, planów działań informacyjno-promocyjnych, sprawozdań składanych do KE, harmonogramów naborów). Partnerzy programowi uczestniczyli również w ewaluacjach.

Ponadto wszystkie organizacje mogły uczestniczyć w programie poprzez realizację własnych projektów.

Z możliwości tej skorzystali partnerzy regionalni i lokalni. Wdrażali oni projekty ukierunkowane na różne istotne problemy i braki na obszarze wsparcia.

Do działań tych należały: ożywienie i rewitalizacja śródmieści małych i średnich miast, poprawa stanu dróg i dojazdu do przejść granicznych oraz wspieranie samorządów w zakresie efektywności energetycznej. Poprzez swoje projekty wzmacniały współpracę administracji polskiej i saksońskiej, rozwijały postawę przedsiębiorczości i innowacyjności wśród uczniów szkół zawodowych, techników i liceów oraz wspierali wiedzę ekspercką małe i średnie przedsiębiorstwa. Wzajemnemu poznaniu się i zrozumieniu przez społeczeństwa po dwóch stronach granicy sprzyjały natomiast przede wszystkim mikroprojekty w ramach Funduszu Małych Projektów.

Również podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie należały do grona beneficjentów programu i realizowały swoje przedsięwzięcia.

Dotyczyły one działań na rzecz ochrony środowiska m.in. budowania świadomości ekologicznej oraz uwrażliwiania mieszkańców, w tym w odpowiedni sposób dzieci i młodzieży, na kwestie degradacji środowiska naturalnego. Rozwijali polsko-niemiecką współpracę naukową na rzecz przeciwdziałania ekstremalnym zjawiskom pogodowym, spowodowanym zmianami klimatu. Podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie były zaangażowane w liczne przedsięwzięcia kulturalne i społeczne, które integrowały i aktywizowały dzieci, młodzież oraz seniorów. Promowali także atrakcje przyrodnicze obszaru wsparcia oraz jego dziedzictwo kulturowe.

OBOWIAZKOWE INFORMACJE I OCENA Z ART. 14 UST. 4 AKAPIT PIERWSZY LIT. A) I B) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1299/2013

10.1 Postępy we wdrażaniu planu ewaluacji oraz działań następnych podjętych w związku z ustaleniami dokonanymi w ramach ewaluacji

Badanie przeprowadzone w latach 2016/2017:

„Ewaluacja bieżąca procedury naboru, oceny i wyboru projektów w programach współpracy Interreg 2014-2020”. Celem badania była ewaluacja naboru i oceny projektów wraz z kryteriami wyboru w ramach trzech Programów Interreg, w których Polska pełniła rolę Instytucji Zarządzającej (Południowy Bałtyk, Polska – Saksonia oraz Polska – Słowacja) oraz mikroprojektów. Sformułowane wnioski zostały przedyskutowane przez przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za realizację programu. Wdrożenie wyników badań umożliwiło optymalizację procesu naboru i oceny projektów i mikroprojektów.

Badania przeprowadzone w latach 2018/2019:

"Ewaluacja wpływu wdrażanej interwencji na realizację celów szczegółowych programu współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020". Ewaluator nie zidentyfikował żadnych poważnych nieprawidłowości o charakterze systemowym oraz takich, które rzutowałyby na prawidłowość realizacji programu. Sformułowane przez ewaluatora rekomendacje dotyczyły intensyfikacji działań informacyjnych i szkoleniowych oraz poprawę efektywności przekazu informacji pomiędzy pracownikami WS, kontrolerem a beneficjentami. Instytucje programu wdrożyły ww. rekomendacje.

„Ewaluacja wdrażania i wpływu Funduszu Małych Projektów na realizację celu IV osi priorytetowej programu współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020”. Ewaluacja dotyczyła oceny sposobu wdrażania oraz rezultatów FMP. Zgodnie z oceną ewaluatora poziom osiągnięcia celów FMP przekroczył oczekiwania oraz w znaczącym stopniu przyczynił się do realizacji celów programu. Sformułowane rekomendacje koncentrowały się na poprawie wiedzy beneficjentów na temat polityk horyzontalnych, zintensyfikowaniu szkoleń i działań informacyjnych oraz poprawie poziomu zrozumienia logiki interwencji wśród mikrobebeneficjentów. Instytucje programu wdrożyły ww. rekomendacje.

W 2023 r. przeprowadzono badanie *„Ewaluacja wpływu Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG V A Polska – Saksonia 2014-2020 na obszar wsparcia pogranicza polsko-saksońskiego”.*

Przeprowadzone badanie potwierdza osiągnięcie celów programu (patrz rozdział 9.1). Ewaluacja zawiera również rekomendacje sugerowane do stosowania w Programie współpracy Interreg Polska – Saksonia 2021-2027:

- 1) W ramach podejmowanych działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do potencjalnych beneficjentów należy podkreślać znaczenie projektów ukierunkowanych na wzmacnianie kompetencji językowych mieszkańców obszaru pogranicza. Umożliwi to przezwyciężenie bariery językowej, będącej jedną z istotniejszych w ramach programu, a także wpłynie na zmniejszanie się bezrobocia w regionie oraz wzrost atrakcyjności obszaru dla potencjalnych mieszkańców.
- 2) W celu zwiększenia aktywności organizacji pozarządowych należałoby przygotować dedykowane kanały upowszechniania informacji o programie. Wskazana byłaby również próba identyfikacji i aktywizacji lokalnych liderów spośród organizacji pozarządowych.
- 3) Należy uwzględnić w ogłaszanych projektach możliwości rozszerzania współpracy z trzecią stroną. Konieczna jest identyfikacja projektów transgranicznych obejmujących ten sam obszar oraz o podobnej tematyce. W celu wdrożenia rekomendacji należałoby również organizować spotkania animujące przyszłą współpracę oraz zidentyfikować poszczególne bariery w zakresie szerszej współpracy transgranicznej. Wdrożenie rekomendacji umożliwi bardziej elastyczne wykorzystywanie alokacji i przyczyni się do lepszego osiągnięcia celów programu.
- 4) Należy kontynuować kompleksowe wsparcie w postaci działań informacyjno-promocyjnych, w tym szkoleń oraz indywidualnych konsultacji, obejmujących tematykę związaną z rozliczaniem i sprawozdawczością. Zapewni to wnioskodawcom poczucie, że na etapie realizacji projektów zostaną otoczeni wsparciem w tym zakresie ze strony instytucji wdrażających program. Instytucje wyrażające chęć aplikowania o środki w ramach programu należy objąć wsparciem w znalezieniu partnera po drugiej stronie granicy, co pozwoli zaangażować do współpracy nowe podmioty, a tym samym zwiększyć skuteczność i skalę oddziaływania programu.
- 5) W celu zwiększenia skuteczności strategii komunikacji programu należy dostosować kanały komunikacji do potrzeb odbiorców. Wskazane byłoby zatem ograniczenie wszelkich tradycyjnych form promocji programu na rzecz zwiększenia wykorzystania w tym zakresie lokalnych mediów, szczególnie społecznościowych (dalsze prowadzenie profilu programu na portalach Facebook, Twitter), wykorzystując przy tym nowoczesne narzędzia komunikacyjne (video, podcasty, webinary etc.). Należy dążyć do zwiększenia liczby interaktywnych wydarzeń, które umożliwiają bezpośredni kontakt, wymianę wiedzy i doświadczeń, a także tworzenie sieci współpracy. Kontynuacja skutecznych i użytecznych działań informacyjno-promocyjnych jest kluczowa dla osiągnięcia pozytywnych efektów w zakresie komunikacji, zaangażowania społecznego oraz wizerunku programu.
- 6) Zaleca się dalszą realizację przedsięwzięć w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 w celu zakorzenienia w świadomości mieszkańców obszaru wsparcia wagi współpracy transgranicznej oraz korzyści z niej wynikających. Działania powinny być realizowane we wszystkich osiach priorytetowych. Umożliwią one lokalnym społecznościom zarówno zwiększone uczestnictwo w projektach, jak i korzystanie z ich efektów w większym zakresie.

10.2 Wyniki działań informacyjnych i promocyjnych funduszy polityki spójności prowadzonych w ramach strategii komunikacji

Głównym narzędziem komunikacyjnym programu jest strona internetowa. Aktualizujemy na niej bazę projektów 2014-2020 (<https://plsn.eu/nasze-projekty/>). Jest tu też publikacja podsumowująca projekty 2014-2020 pt. „Trzymamy się razem! Projekty polsko-saksońskiego pogranicza”: <https://pl.psln.eu/-/trzymamy-sie-razem-projekty-polsko-saksońskiego-pogranicza-najnowsza-publikacja>. Zarówno baza jak i publikacja służą jako zbiór dobrych praktyk.

W latach 2014-2020 WS przeprowadził działania szkoleniowe i doradcze dla potencjalnych beneficjentów i partnerów projektów. W latach 2015-2019 roku odbyło się ponad 60 warsztatów dotyczących przygotowania oraz prawidłowej realizacji projektów (w tym przy współudziale kontrolerów), spotkań informacyjnych oraz konsultacji w Regionalnym Punkcie Kontaktowym w Görlitz przy współudziale pracowników WS.

WS realizował liczne działania informacyjno-promocyjne. Do najważniejszych należy zaliczyć wydarzenia roczne programu. Jedynie w roku 2020, w którym wybuchła pandemia koronawirusa, nie było możliwe zrealizowanie tego przedsięwzięcia. Spotkania te były kierowane do szerszej publiczności, którą informowaliśmy o programie, rezultatach realizowanych projektów oraz kojarzyliśmy potencjalnych partnerów projektów.

Pierwsze wydarzenie pt. „Dlaczego partnerską współpracę transgraniczną warto rozwijać?” odbyło się 23 listopada 2016 r. w Miejskim Domu Kultury w Zgorzelcu. Podczas konferencji zostały zaprezentowane informacje na temat aktualnego stanu wdrażania oraz harmonogram kolejnych naborów.

Wydarzenie roczne pt. „Wokół Nysy łużyckiej - rekreacja, sport i zabawa w obszarze polsko-saksońskiego pogranicza” miało miejsce 8 czerwca 2017 r. Odbyło się ono w nowo powstałym Centrum Rekreacyjno-Turystycznym w Radomerzycach, tuż obok mostu granicznego łączącego tę miejscowość z Hagenwerder. Przygotowaliśmy na ten dzień dwie wycieczki studyjne. Pierwsza z nich pt. „Śladami projektów transgranicznych” była okazją do odwiedzenia „Kulturinsel Einsiedel” w Zetendorfie - jednego z miejsc realizacji projektu „Przygoda z Nysą”. Druga wizyta studyjna pt. „W krainie domów przysłupowych” była dedykowana drewnianej architekturze regionalnej w okolicach Bogatynii. W ramach wydarzenia uczestnicy mieli także okazję wziąć udział w spływie kajakowym „Ahoj wodna przygodo!” wzdłuż Nysy łużyckiej oraz w rajdzie rowerowym „Na dwóch kółkach do Koźlic”.

„Edukacja transgraniczna- inwestycja, która procentuje” – to tytuł wydarzenia rocznego programu w 2018 roku. Odbyło się ono 26 września 2018 r. w Augustum-Annen- Gymnasium w Görlitz. Miejsce to jest istotne na mapie programu, gdyż od wielu lat są realizowane tutaj z sukcesem polsko-niemieckie projekty współpracy, w których wzięło udział już kilkaset uczniów.

Wydarzenie roczne w 2018 r. składało się z części konferencyjnej i rekreacyjnej. Pracownicy WS zorganizowali polsko-niemiecki rajd rowerowy *Tour de Interreg* wzdłuż polsko-niemieckiej granicy. Przejazd odbył się w ramach obchodów

Europejskiego Dnia Współpracy. Inicjatywa była efektem współpracy trzech polsko-niemieckich programów INTERREG (Polska – Saksonia, Meklemburgia Pomorze Przednie/Brandenburgia – Polska, Brandenburgia – Polska), a w szczególności Wspólnych Sekretariatów tych programów. Rajd rozpoczął się na polsko-niemiecko-czeskim trójstyku w okolicach Zittau i Bogatyni i zakończył się na wyspie Uznam na Promenadzie Europejskiej (Ahlbeck – Swinemünde/Świnoujście). W rajdzie wzięło udział 70 rowerzystów (głównie z Polski i Niemiec), którzy w ciągu pięciu dni przejechali wspólnie prawie 600 km. Trasa rajdu przebiegała przez miejsca realizacji najciekawszych projektów współpracy INTERREG.

W 2019 roku wydarzenie było związane z 15-leciem przystąpienia Polski i Czech do Unii Europejskiej. 30 kwietnia 2019 r. w Teatrze Gerharta Hauptmanna w Zittau oraz 1 maja 2019 r. na Trójstyku (Porajów/Hrádek nad Nisou/Zittau) odbyły się uroczystości związane z tym jubileuszem. Dwudniowe obchody były wspólną inicjatywą Programów Współpracy INTERREG Polska –Saksonia, Saksonia – Czechy, Czechy – Polska przy wsparciu lokalnych samorządów: Miast Zittau i Hradek nad Nisou oraz Gminy Bogatynia.

W kolejnych latach z powodu pandemii koronawirusa wydarzenie w 2020 r. nie odbyło się, a w 2021 r. było zorganizowane w formie zdalnej. W 2022 r. powróciliśmy do spotkań stacjonarnych, dzięki czemu mogliśmy 21 października 2022 r. zaprezentować osiągnięcia programu 2014-2020 oraz zainaugurować nową edycję 2021-2027.

Program 2014 – 2020 oficjalnie zakończyliśmy uroczystym wydarzeniem zorganizowanym w Burgtheater w miejscowości Bautzen 18 października 2023 r.

Relacja z wydarzenia: <https://echo24.tv/w-budiszynie-pokazano-dobre-praktyki-wspolpracy-polsko-niemieckiej/>

Działania informacyjno-promocyjne programu obejmowały także organizację i udział w konkursach. Przeprowadziliśmy m.in. konkurs na mem internetowy – INTERREG MEM. Rozpowszechniliśmy informacje o konkursach organizowanych przez Komisję Europejską, m.in. #Europe in my Region, REGIOSTARS – wszystkie edycje, Interreg SLAM. Z okazji 30-lecia programów INTERREG w Unii Europejskiej KE przeprowadziła konkurs na 30 najciekawszych projektów dofinansowanych z programów Interreg pt. "30 projects for 30 years of Interreg". Wśród laureatów znalazł się mikroprojekt „Spotkanie z kulturą Serbołużyczan w Euroregionie Nysa dla dzieci”. Projekt zrealizowany przez Muzeum Serbołużyckie w Budziszynie we współpracy ze szkołą "Tęcza" w Zgorzelcu (DPFA Europrymus Sp. z o.o.) polegał na opracowaniu wideoprzewodnika dla dzieci pt. „Mamy coś dla uszu! Wasz wideoprzewodnik dla dzieci!”. W ciekawy sposób oprowadza on po 34 stacjach Muzeum Serbołużyckiego: <https://sorbisches-museum.de/eu-projekte/>.

Ogromnym sukcesem mógł pochwalić się także projekt TRAILS i TRAILS+, który zgłosiliśmy w europejskim konkursie Interreg SLAM 2022. Jury konkursu wybrało to przedsięwzięcie do finałowej szóstki spośród 40 kandydatów. Projekt został nagrodzony nagraniem profesjonalnego filmu oraz dalszą promocją w mediach społecznościowych KE: <https://fb.watch/fE62WzKhTI/>. Zaprezentował się także na gali finału konkursu w październiku 2022 podczas Wydarzenia rocznego Interreg w Brukseli: <https://www.facebook.com/events/677993256846509?ref=newsfeed>.

Aż cztery projekty Polska – Saksonia 2014-2020 zostały wyróżnione w „Konkursie na projekty flagowe Wspólnej Koncepcji Przyszłości” zorganizowanym przez Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN we współpracy z polskim Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju. Wyróżnione zostały: „[REVIVAL! - Rewitalizacja historycznych miast Dolnego Śląska i Saksonii](#)” oraz „[Mobilne Laboratoria Innowacyjności i Usług Wzmacniania Potencjału Innowacyjności w Regionie Transgranicznym \(TRAILS\)](#)”. Ponadto polsko – saksoński projekt „[Groß für Klein – Duży dla małych. Transgraniczna współpraca dla wspierania edukacji przedszkolnej w zakresie kultury i języka sąsiada](#)” otrzymał nagrodę honorową, natomiast projekt „[Smart Integration](#)”, nagrodzony w poprzedniej edycji konkursu, został uznany za godnego szczególnego wyróżnienia i zaproszony do zaprezentowania osiągnięć projektu podczas gali wręczenia nagród.

DODATKOWE INFORMACJE, KTÓRE MOŻNA DOŁĄCZYĆ W ZALEŻNOŚCI OD TREŚCI I CELÓW PROGRAMU EWT (art. 14 ust. 4 akapit drugi lit. a), b), c) i f) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

11.1. Postępy w realizacji zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego, w tym zintegrowanych inwestycji terytorialnych, zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność w ramach programu współpracy

Nie dotyczy

11.2 Postępy w realizacji działań mających na celu zwiększenie potencjału instytucji i beneficjentów w zakresie administrowania EFRR i jego wykorzystania

Jednym z celów programu było zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów oraz zwiększenie ich potencjału w zakresie administrowania środkami z EFRR. Realizacja tego celu nastąpiła m.in. poprzez:

- zapewnienie łatwego dostępu dla potencjalnych beneficjentów do kompleksowej informacji o możliwościach, które daje program (strona internetowa, wsparcie instytucjonalne WS i Regionalnego Punktu Kontaktowego w postaci szkoleń, wykorzystanie mediów społecznościowych w zakresie informacji i promocji),
- wprowadzenie elektronicznego generatora wniosków o dofinansowanie (na etapie ubiegania się o środki nie było potrzeby składania papierowych wersji wniosku),
- stosowanie oświadczeń w miejsce zaświadczeń w ramach dokumentacji aplikacyjnej, celem potwierdzenia spełnienia stawianych wnioskodawcom wymagań,
- rezygnację z wielu załączników do wniosku o dofinansowanie w wersji papierowej,

- wprowadzenie ryczałtowych form finansowania niektórych wydatków (koszty personelu, koszty biurowe i administracyjne),
- wprowadzenie systemu elektronicznej obsługi rozliczeń projektu (SL 2014 - całość procesu rozliczenia projektu odbywała się elektronicznie),
- okresowe lub ad hoc przeglądy procedur z punktu widzenia możliwości uproszczeń dla beneficjentów i rozpowszechniania dobrych praktyk w ramach systemu monitorowania i sprawozdawczości,
- badanie ewaluacyjne procedur oraz warunków dla beneficjentów przygotowujących i realizujących projekty, w celu ich poprawy i ewentualnego uproszczenia,
- spotkania polskich i niemieckich kontrolerów oraz innych instytucji wdrażających (wymiana doświadczeń i ujednolicanie podejścia),
- w trakcie trwania pandemii COVID19: ułatwienia dla beneficjentów polegające m.in. na możliwości refundacji poniesionych wydatków na podstawie wniosku częściowego tylko jednego partnera projektu, możliwość zgłaszania zmian w projekcie mailem.

11.3 Wkład w strategię makroregionalną i strategię morskie (w stosownych przypadkach)

Program wniósł wkład w realizację Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego poprzez wdrażanie projektów we wszystkich czterech priorytetach.

W zakresie udostępniania dziedzictwa naturalnego i kulturowego (oś I):

- wspierał liczne działania poprawiające stan infrastruktury turystycznej,
- rewitalizował i starał się o wzrost zainteresowania dla miejsc związanych z dziedzictwem kulturowym,
- promował unikalne walory przyrodnicze obszaru wsparcia.

W zakresie wzrostu jakości połączeń transportowych oraz poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej i dobrobytu mieszkańców obszaru wsparcia (priorytety II, III i IV):

- polepszał transgraniczną mobilność i przepustowość przejść granicznych (modernizacja dróg, połączenia sieci drogowej niższego rzędu z siecią dróg TEN-T oraz z drogami krajowymi),
- wzmacniał potencjał innowacyjny lokalnych przedsiębiorstw (audyty innowacyjności, digitalizacja w biznesie, oparcie działalności gospodarczej o nowoczesne technologie),
- pomagał przyszłej i obecnej kadrze pracowników w zdobywaniu kompetencji przydatnych na transgranicznym rynku pracy (nauka języka kraju partnerskiego, promowanie kształcenia zawodowego, profesjonalne doradztwo zawodowe).

11.4 Postępy we wdrażaniu przedsięwzięć w dziedzinie innowacji społecznych

Nie dotyczy

12. INFORMACJA FINANSOWA NA POZIOMIE OSI PRIORYTETOWYCH I POZIOMIE PROGRAMU (art. 21 ust. 2 i art. 22 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Wykonanie celów końcowych wyrażonych w ramach wykonania za pomocą wskaźników finansowych, wskaźników produktu i kluczowych etapów realizacji zakończyło się pozytywnym wynikiem. Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym (UE) Nr 215/2014, art. 6 ust. 2, cele pośrednie lub końcowe priorytetu uważa się za osiągnięte, jeżeli wszystkie wskaźniki zawarte w odpowiednich ramach wykonania osiągnęły co najmniej 85 % wartości celu pośredniego do końca 2018 r. lub co najmniej 85 % wartości celu końcowego do końca 2023 r.

13. INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

Program realizował unijną strategię na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju oraz sprzyjał włączeniu społecznemu m.in. poprzez realizację następujących projektów:

ERL – Educatio, Repetitio, Labora – kształcenie ustawiczne osób z niepełnosprawnościami: Projekt umożliwiał osobom niepełnosprawnym kształcenie w wybranym zawodzie (np. opiekun przyrody i krajobrazu, piekarz, florysta, stolarz, wykwalifikowany pracownik hotelu, wyspecjalizowany pracownik restauracji, pomocnik drukarza itp.) w odpowiednio wyposażonych pracowniach, zgodnych z realnymi warunkami pracy. Następnie poprzez praktyki na otwartym rynku pracy przyczyniał się realnie do zwiększenia szans osób uczestniczących w projekcie na podjęcie zatrudnienia na równi z osobami w pełni sprawnymi.

Utworzenie Zespołów Kompetencji Seniorów na niemiecko – polskim pograniczu. Projekt modelowy: Projekt skierowany był do polskich i niemieckich seniorów zamieszkałych na obszarze wsparcia. Poprzez możliwość uczestnictwa w szkoleniach, a następnie aktywność zawodową w formie wolontariatu w instytucjach pogranicza przyczyniał się do aktywizacji osób starszych.

Również projekt *Aktywni seniorzy! Transgraniczny marketing oferty instytucji kultury, turystyki, edukacji i opieki zdrowotnej w polsko-saksońskim regionie przygranicznym poprzez wolontariat* miał podobne zadanie. Polscy i niemieccy seniorzy zdobywali wiedzę m.in. z zakresu kompetencji cyfrowych, języka kraju sąsiada oraz atrakcji pogranicza. Tym samym uzyskali kwalifikacje seniorów–ambasadorów instytucji kraju sąsiedniego i będą rozpowszechniać wiedzę o kraju sąsiada w swoim otoczeniu tj. organizacjach pożytku publicznego, Uniwersytetach Trzeciego Wieku, Gminnych Radach Seniora, Klubach Seniora, we wspólnotach lokalnych w tym działających przy kościołach i związkach wyznaniowych itp.

Partnerzy z Kulturą, Partnerzy z kulturą II oraz Razem w przyszłość to projekty, który propagowały poczucie wspólnoty, tolerancji dla różnorodności, równości szans dla jednostek i społeczeństw. Współpraca w zakresie przygotowania ofert kulturalnych i uczestnictwo we wspólnych wydarzeniach były okazją do spotkania mieszkańców pogranicza oraz przełamywania barier i stereotypów.

Projekty *TRAILS i TRAILS+ „Mobilne Laboratoria Innowacyjności i Usług: rozwój i zwiększanie innowacyjności w Regionie Transgranicznym Polska – Saksonia”* miały na celu pokonywanie barier rozwojowych i pogłębianie współpracy w strefie przygranicznej w obszarze budowania proinnowacyjnych programów kształcenia i doskonalenia zawodowego. W ramach projektu w ok. 30 lokalizacjach na obszarze wsparcia stawiano mobilne laboratorium w postaci kontenerowych modułów wyposażonych w niezbędne pomieszczenia i sprzęt, np. drukarki 3D. Laboratoria przemieszczały się na przemian do polskich i saksońskich miejscowości pogranicza. Prowadzono w nich warsztaty dla uczniów różnego typu szkół, przedsiębiorców oraz warsztaty sieciujące. Na miejscu odbywał się cykl treningów z zakresu umiejętności innowacyjnych i postaw przedsiębiorczych. Jednocześnie prowadzone były warsztaty innowacyjności dla MŚP. Szczegółowa tematyka zajęć była dostosowywana do rozpoznawanych wcześniej potrzeb uczestników.

Transgraniczna edukacja w zielonej klasie dla lepszej przyszłości: Projekt przewidywał zakup pomocy dydaktycznych, doposażenie placówek, a także liczne polsko-niemieckie wyjazdy oraz warsztaty językowe i ekologiczne skierowane do uczniów 2 wiejskich szkół gimnazjalnych.

Nie dla narkotyków – zwiększenie skuteczności policji w zakresie przeciwdziałania przestępczości narkotykowej na terenie przygranicznym polsko-niemieckim: Kluczową ideą projektu było zwiększenie intensywności współpracy polskiej i saksońskiej policji w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępstw związanych z narkotykami i dopalaczami oraz podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat dopalaczy i narkotyków na terenie pogranicza polsko-saksońskiego.

Zdrowe dzieci – zdrowa Europa. Wielka nauka dla małych Pacjentów – ZDZE – WiP: Główną korzyścią z realizacji projektu był rozwój technologii medycznych w zakresie diagnostyki wad postawy ciała u dzieci. Na podstawie wspólnie prowadzonych badań wypracowana została nowa komputerowa technologia/koncepcja do automatycznej oceny postawy ciała.

Polsko-niemiecki projekt współpracy i program praktyk: Poznaj Kraj Sąsiada – Entdecke Dein Nachbarland!: Polsko-saksońskie przygraniczne dotknięte jest migracją młodych ludzi oraz niedoborem wykwalifikowanych pracowników zajmujących się rzemiosłem oraz pielęgniarstwem, jednocześnie wykazuje możliwości do zwiększenia potencjału w gastronomii i turystyce. Te wyzwania strukturalne można lepiej pokonać poprzez intensywną współpracę transgraniczną. Projekt oferował program praktyk dla uczniów oraz zapewniał możliwości kooperacji i nawiązania współpracy.

Podsumowując program realizował cel Strategii Europa 2020 zakładający zrównoważony i inteligentny rozwój oraz włączenie społeczne m.in. poprzez opisane powyżej projekty.

Program wspierał także pośrednio lokalną gospodarkę i poziom zatrudnienia. Działania ukierunkowane na zdobywanie kompetencji zawodowych przydatnych na transgranicznym rynku pracy stwarzały mieszkańcom obszaru wsparcia możliwości zdobycia pracy, bądź poprawy jej warunków w regionie, bez konieczności opuszczania go w celach zarobkowych.

Miało to też pozytywny wpływ na spójność społeczną obszaru wsparcia – na którym szanse na zatrudnienie uzyskują zarówno ludzie młodzi jak i w wieku powyżej 55 lat. Szanse rozwojowe dla ludzi młodych to z kolei czynnik, który może zatrzymać procesy wyludniania się tych terenów i starzenia społeczeństwa.

Program odpowiadał również na potrzeby lokalnego biznesu i małych i średnich przedsiębiorstw. Oferował im profesjonalne doradztwo (audyt innowacyjności, digitalizacja, koncepcje modeli biznesowych i nowych produktów, kontakt z ekspertami z uczelni technicznych) oraz pomagał w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych z partnerami zagranicznymi. Duże znaczenie miały tutaj zrealizowane projekty: *EnergyTransPolSax – wspólne odkrywanie nowych trendów w gospodarce energetycznej* oraz *DigiNetPolSax – Digitalizacja na rzecz wspólnego obszaru gospodarczego*.

14. KWESTIE MAJĄCE WPŁYW NA WYKONANIE PROGRAMU I PODJĘTE DZIAŁANIA — RAMY WYKONANIA (art. 50 ust.2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Wyznaczone na koniec 2023 r. cele docelowe w ramach wykonania programu zostały osiągnięte.

Szerzej kwestia ta została przedstawiona w rozdziale 2.2. *Analiza postępu rzeczowego i finansowego* oraz w rozdziale 9.1 *Ocena przedstawionych informacji z części A i postępów w realizacji celów programu w odniesieniu do każdej osi priorytetowej (art. 50 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)*.